3

మయసభ

బొంయ్, బొంయ్‌మని సూర్యం హారన్ మ్రోగించాడు. హారన్ మ్రోత వినబడగానే పిలుపందుకుని తోటమాలి రాముడు పరుగు పరుగున వచ్చి యినుపకమ్మీల గేటు తీయడం మామూలు. బహుశా మేడకు వెనుకవైపున అరటిచెట్లకు నీళ్ళుచేది పోస్తున్నాడేమో, రాముడికి హారన్ శబ్దం వినిపించినట్టులేదు. సూర్యం చిరాకుతో అటూ, యిటూ చూచాడు.ఆ చూచిన క్షణంలోనే మొండిచేతి ముసలివాడొకడు కొత్తగా సూర్యం జీవితంలో ప్రవేశించడం సంభవించింది.

నల్లటి, తెల్లటి వెంట్రుకలు సమపాళంగా వున్న ఆ జీబు గడ్డము, బాగా నెరసిపోయిన కనుబొమలు, అగాధమైన లోయల్ని తలపింపజేసే కళ్ళు, కొండ కొమ్ములా పైకిలేచిన నాసిక,చవిటి పర్రలా ఎండిపోయిన పెదవులు-పగటిపూట చూస్తే రాత్రివేళ కలలో కనిపించే ఆకారం అది! వేషంకూడా అతని ఆకారానికి తగినట్టే అమరింది!కాషాయాంబరంగా రూపొంది ఎంతకాలమైందో అంచనాకు అందని నాలుగుమూళ్ళ పంచ ఒకటి అతడి మోకాళ్ళదాకా వ్రేలాడుతోంది. చిరుగుల్లో ఎండిన మామిడాకులాంటి శరీరచ్ఛాయను ప్రదర్శిస్తున్న పాతకోటొకటి అతడి శరీరాన్ని అంటిపెట్టుకునివుంది.

కారు సరాసరి లోపలికి వెళ్ళిపోయివుంటే సూర్యం ఆ ముసలివాడిని అంత పరిశీలనగా చూడ్డం జరిగేదికాదు. నిజానికది అడ్వొకేటు సూర్యనారాయణ బికారుల్నీ, బిచ్చగాళ్ళనీ చూచి సానుభూతి వ్యక్తం

చేయడానికి సమయమూ కాదు. అవతల అతనికి బోలెడన్ని పను లున్నాయి. సరిగ్గా పదకొండు గంటలకు కోర్టులో అతడికోసం కేసొకటి కాచుకుని వుంటుంది. ఆ లోపల స్నానమూ, భోజనమూ కానిచ్చి నాలుగైదు రిఫరెన్సులు కోట్ చేసి పెట్టుకోవాలి. ఇంతపని తొందరకు తోడు చంద్రశేఖరంగారు సతీసమేతంగా తీర్థయాత్రకు వెళ్ళదలచు కున్న యాత్రాస్పెషలుకు ప్రయాణ ముహూర్తం కూడా ఉదయం ఎనిమిదిగంటలకు కుదిరింది. వాళ్ళని స్టేషనులో దిగవిడిచి ఎంతత్వరగా యిల్లుచేరదలచుకున్నా మీనాక్షి సూర్యాన్ని విడిచిపెట్టిందికాదు. చెప్పిందే పదిసార్లు చెప్పడం ఆమె వాడుక. నీరజకు యింటి పనులతోనే సరిపోతుంది గనుక పాపనెత్తుకోడానికి ఒకకుర్రాణ్ణి పెట్టుకోమని ఆమె రెండుగంటల వ్యవధిలో పది పదిహేనుసార్లు హెచ్చరించింది. రైలు కదలగానే సూర్యం హుటాహుటిగా యింటికి బయల్దేరాడు. కారు డ్రయివుచేస్తున్నాడన్నమాటేగాని అతడి ఆలోచనలన్నీ కేసుపైనే వున్నాయి. తను వాద మిలా ప్రతిపాదిస్తాడు, అందుకు ప్రతివాద మిలావుంటుంది. అప్పుడు తను ఫలానా పీనల్ కోడ్‌నుంచి ఫలానా సెక్షన్ వుదహరిస్తాడు....పరధ్యానంలోనుంచి వులిక్కిపడి సూర్యం కారుకు సడన్‌బ్రేక్ వేశాడు. అప్పటికీ కారు గేటుకు ఢీకొని రెండు బారలు వెనక్కి వచ్చి మరి కదలకుండా నిలిచిపోయింది. ఎలాగైతే నేం, అదృష్ట వశాత్తూ ప్రమాదం తప్పింది!

హారన్ మ్రోగిస్తూ సూర్యం కాలువ ప్రక్కన తూమురాయికి ఆనుకుని నిల్చునివున్న ముసలివాడిని చూచాడు. పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకుని అతడు తనకు తానే గేటు తెరుస్తాడని కూడా సూర్యం అను కున్నాడు. కాని అలాటి దేమీ జరుగలేదు. అదేం చిత్రమోగాని ఆవృద్ధుడు ఈ విశాల ప్రపంచంలో మునుపెన్నడూ మానవమాత్రుణ్ణి చూచి ఎరుగనట్టు సూర్యంకేసి అబ్బురంగా, కాకుంటే పరీక్షగా చూస్తూ నిలుచున్నాడు.

"ఇదిగో నిన్నే! ఆ గేటు కాస్త తెరువగూడదూ!!" అన్నాడు, సూర్యం.

ముసలివాడు కారుకు దగ్గరగావచ్చి కుడిచేయి పైకెత్తి చెవి కడ్డంగా తిప్పుతూ తనకు మాటలు వినబడవని సూచిస్తూ సైగచేశాడు.

"పైగా యిదొకటా! బాగుంది. బాగుంది" అనుకుంటూ సూర్యం జేబులో చేయివేశాడు. ఒక నాలుగణాలకాసు పైకి వచ్చింది. "తీసుకో, తీసుకో" అంటూ సూర్యం చేయిచాచాడు.

అయాచితంగా లభించిన నాలుగణాల రూకకోసం ఆతురతగా దోసిలి పట్టవలసిందిపోయి ముసలివాడు ప్రపంచ పటంలో ఏదో మారుమూల పట్టణాన్ని వెదుకుతున్న కాలేజి విద్యార్థిలా సూర్యం ముఖంలోకి తీక్ష్ణంగా చూస్తూవుండిపోయాడు!

సూర్యానికి చిర్రెత్తుకొచ్చింది. కారుదిగి తనే స్వయంగా గేటు తెరుచుకోడం కన్నా గత్యంతరం లేదనిపించి అతడు పైకి లేవ బోయాడు. ఇంతలో కిర్రుమని శబ్దంచేస్తూ గేటు తెరచుకుంది. "జామ చెట్టుకు అంటుగడ్తున్నానండీ! హారన్ వినిపించలేదు. అమ్మగారు పిలిచిచెప్పారు" అంటూ, రాముడు క్షమాపణ చెప్పుకున్నాడు.

"దీన్ని తీసుకుని అతణ్ణి వెళ్ళిపొమ్మని చెప్పు రాముడూ. మరీ ఈ బిచ్చగాళ్ళకు ఆశ ఎక్కువైపోతోంది; ఎంత యిచ్చినా మరికొంత రాబట్టాలనే చూస్తారు" అంటూ సూర్యం నాలుగణాల కాసును రాముడి చేతిలో వేసి మళ్ళీ కారు స్టార్టు చేశాడు.

*　　　*　　　*

ఆరోజు కేసులో సూర్యానికి అత్యద్భుతంగా విజయం చేకూ రింది. ప్రతివాదితరఫు వకీలు న్యాయవాద వృత్తిలో తల నెరసిన మనిషి. సూర్యం కనిపించినప్పుడల్లా అతడు 'పిల్లకాకికేం తెలుసులే వుండేలుదెబ్బ' అన్న భావాన్ని వ్యక్తంచేస్తూ నిర్లక్షంగా ఓ చిరునవ్వు అతడిపైకి సంధించేవాడు. సూర్యాని కా చిరునవ్వుకంటే రంపపు కోత నయ మనిపించేది. అలాటి వకీలు ఈనాటికి ఈ కుర్ర లాయరు లోనూ కొంత సరుకు లేక పోలేదని గుర్తించగలిగాడు. అంటే ఏమన్న మాట! ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తుకు త నీరోజున సుదృఢమైన పునాది వేసుకున్నాడన్న మాట! ఎంత గుండెలు తీసిన బంటయినా యిక

తనంటే జంకక తప్పదు....విజయగర్వంతో సూర్యం వాలు కుర్చీలో కూర్చుని నీరజ చేతి కాఫీ తాలూకు మాధుర్యంలో వివశుడై పోసాగాడు.

తామరతూడులాంటి చల్లటిచేతిని సూర్యం భుజంపైన వేసి "ఏమండీ! ఈ రోజు అదోలా వున్నారు" అంది నీరజ.

సూర్యం కుర్చీలోకి బాగా వాలి "ఏం లేదు నీరజా! నిద్రలేవ గానే నిలువుటద్దంముందు నుదుట కుంకుమ బెట్టుకుంటున్న నిన్ను చూచానా! అప్పుడే అనుకున్నాను, ఈరోజు మనమాటకు తిరుగులేదని! అది కోర్టుకాదు, కురుక్షేత్రమనుకో! కురువృద్ధుడొకటీ, ప్రతిద్వంద్వి రామారావు గారొకటీ కాదు. ఆయన నోటికే తాళంపడిందంటే,యిక చూచుకో!!" అంటూ నీరజను తన ఒడిలోకి లాక్కోబోయాడు.

చేతిని విడిపించుకుంటూ నీరజ కుర్చీ దగ్గరకు లాక్కుని "మీకేం బాబూ! కోర్టుకు వెళ్తారు. కుస్తీలు పడ్తారు. అలాగే క్లబ్బుకు వెళ్ళి ప్రొద్దంతా పోగొట్టుకుని రాత్రి ఏ ఎనిమిదికో తొమ్మిదికో యింటికి వేంచేస్తారు. ఈ యింట్లో నేను బిక్కుబిక్కుమని ఈగలు తోలుకో వాలి" అంటూ అప్పటికి తనేదో పెద్దచిక్కులో యిరుక్కుపోయినట్టు బుంగముఖం పెట్టుకుంది.

భార్యనెలా అనునయించాలో తోచక సూర్యం "పిన్ని చెప్పి నట్టు పాపనెత్తుకోడానికి ఒక కుర్రాణ్ణి కుదుర్చుకుందాంలే నీరజా! నీకు తోడుగా గూడా వుంటాడు" అన్నాడు.

"కుర్రాడేంతోడండీ, మీరు మరీనూ!అందులోనూ మనింట్లోనా! ఎక్కడి వస్తువు లక్కడే వుంటాయి. ఆ వచ్చేకుర్రాడు కొంచెం చేతి వాటు మనిషైతేసరి, కొంపగుండమై వూరుకుంటుంది. అదీగాక పాప గూడా నా దగ్గర లేకపోతే నాకేం తోచదండీ" అంది నీరజ.

"ఐతే నీ వుద్దేశమేమిటి? స్పష్టంగా చెప్పరాదూ!" అన్నాడు సూర్యం. అసలీ ప్రసంగమే అతడికి నచ్చడంలేదు. ఆడవాళ్ళు ఎంత చదువుకుంటే నేమి? వాళ్ళకు అంతర్జాతీయ రాజకీయ వ్యవహారాల కన్నా యింటిగొడవలే గొప్పవిగా కన్పిస్తాయని నీరజ కాపురానికి

వచ్చిన నాలుగైదేళ్ళలో సూర్యానికి ఒక నిర్దుష్టమైన అభిప్రాయం కలిగింది.

"బజారుకనీ, మార్కెట్టుకనీ రోజు కైదారు సార్లయినా రాముడు వూళ్ళోకి వెళ్ళిపోతూంటాడు. వంటావిడ రెండు పూటలా వచ్చి ఒకటి రెండుగంటల్లో తనపని పూర్తిచేసుకుని వెళ్ళిపోతుంది. ఒంటరిగా యింట్లోవున్నప్పుడు—మీరు నవ్వుతారు, నాకు తెలుసు. పగలుగూడా ఏం దొంగలభయ మని మీ ధీమా. కాని నాకేమో భయంగా వుంటుంది. పట్టపగలే దోపిడీ జరిగినట్లు పేపర్లో వార్తలొస్తున్నాయి. మీకు పుణ్యముంటుంది, పోతేపోతుంది-ఒక యిరవై రూపాయలు మనవి కావనుకోండి. గేటుదగ్గర కాపలావాడుంటే నాకేం దిగులుండదు."

ఈ సరిక్రొత్త సలహాని గురించి సూర్యం పూర్తిగా ఆలోచించుకోకముందే నీరజ మళ్ళీ ప్రారంభించింది: "మీతో ఎన్నిసార్లు చెప్పినా లాభముండదు. రాముడితో ఒకసారి చెప్పానోలేదో అప్పుడే ఒక మనిషిని తీసుకొచ్చి చూపించాడు."

"అలాగా" అంటూ ఆశ్చర్యం ప్రకటించాడు సూర్యం.

"చెబితే మీరు నమ్మరు! భూతమనుకోండి! మాటలెందుకు? నేనూ ఎందరో ఘూర్ఖావాళ్ళని చూచాను. వాళ్ళితడిముందు దిగదుడుపుకైనా పనికిరారు. అలా వుంటాడు మనిషి! అంతే కాదండోయ్, యింకొక విచిత్రం! వాడికి రెండుపూటలా యింత తిండి పడేస్తే చాలట! ససేమిరా, జీతం వద్దంటే వద్దంటాడు. 'పోనీ ఎందుకైనా పనికొస్తుంది. అయిదో పదో తీసుకుందువు లే'మ్మన్నాను."

"ఏమైనా యింటి విషయాల్లో నీకున్నంత శ్రద్ధ నాకు లేదు, నీరజా!" అంటూ సూర్యం తనను కించపరుచుకున్నట్టే భార్యని కొంచెం పైకెత్తేశాడు.

"మరొకటండీ! పాపం! ఆ ముసలాడికి ఎడమచేయి మోచేతి వరకూ లేదు. ఏమైపోయిందని అడిగాను, అక్కడెక్కడో రైస్ మిలులో రెండునెలలు పనిచేశాట్ట. చేయి చక్రంలో యిరుక్కుని నలిగి

పోయింది; ధర్మాసుపత్రిలో మోచేతివరకూ తీసేశారన్నాడు. అంత టితో అయిందనుకున్నారూ! ఊఁహూ. ఒకసారి మలేరియా వస్తే ఐన క్వినైను మాత్రలన్నీ మింగాడట. దాంతో తీరని చెముడొకటి సంక్రమించింది. చూస్తుంటే గుండెలు తరుక్కుపోతాయండీ యెవడో గానీ!"

"నిజమే, నిజమే" అంటూ గాఢంగా నిట్టూర్చాడు సూర్యం.

"ఐతే మీరూ అతణ్ణి చూచారటండీ?" విస్తుపోతూ ప్రశ్నించింది నీరజ.

"ఉదయం స్టేషన్‌నుంచి తిరిగొస్తూ చూచాను. మళ్ళీ కోర్టుకి వెళ్తూ రాముడితో మాట్లాడుతుంటే చూచాను! ఇంతటి పట్టణంలో వాడే మనకు దొరికాడా, లేక మనమే వాడికి దొరికామా అని సందేహంగా వుంది. అలాటివాళ్ళని వున్నట్టుండి నమ్మడానికి వీల్లేదు నీరజా! పోనీలే. నువ్వతడికి వుద్యోగం కల్పించి యిచ్చావు. ఇంతలోనే వెళ్ళిపొమ్మనడం ఏం బాగుంటుంది?" అన్నాడు సూర్యం.

"అదేమిటండీ! చూడ్డానికి మోటుగావున్నా అతడు మీ రనుకున్నట్టు దుర్మార్గుడుగా కనపడ్డంలేదే!"

"అతడు దుర్మార్గుడు కాదనే అనుకుందాం నీరజా! ప్రస్తుతానికి! నాలుగురోజుల్లో అదే తెలిసొస్తుంది....పాప అప్పుడే నిద్రపోయిం దేమిటి? లేపి అన్నం తినిపించు. నేనయిదునిమిషాలు రెస్టు తీసుకుని లేచి భోంచేస్తాను" అని చిటికెవేస్తూ ఆవులించి కళ్ళు మూసుకున్నాడు సూర్యం.

* * *

మరునాడు ఆదివారం. ఎవరో ఒకరిద్దరు క్లయింట్సు వచ్చి మాట్లాడి వెళ్ళిపోయారు. టిఫిన్ అయిన తర్వాత సూర్యం పాపను తీసుకుని మేడపైకి వెళ్ళాడు. మేడపైన పడమటివైపు గదిలోకి కిటికీ తెరిస్తే రోడ్డులో తిరుగుతున్న కార్లు, బస్సులు, రిక్షాలు అన్నీ స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. పాప చువ్వల్ని పట్టుకుని కిటికీలో కూచుంది. సూర్యం ఏదో వారపత్రిక తిరగవేస్తూ పాప కడ్డంగా కుర్చీలో కూచున్నాడు.

"నాన్నా, నాన్నా! అడుగో గడ్డంతాత! చూడూ" అంది పాప.

సూర్యం తల పైకెత్తాడు. గేటు మూసివుంది. స్టూలుపైన కూచున్న ముసలివాడు యినుపకమ్మెల్లోనుంచి ఆ క్రితంరోజులాగే అదే వేషంతో, అదే పిచ్చివాలకంతో కనిపిస్తున్నాడు.

"మన గేటు దగ్గర గడ్డాంతాత కూచోడ మెందుకు నాన్నా?"

పాపకు సందేహాలు కలిగితే ఆ తరువాత తన చదువు కొన సాగదని సూర్యానికి బాగా తెలుసు. అతడు పుస్తకం మూసిపెట్టి "తెలీదూ నీకూ! అతను మన యింటికి కాపలావాడన్నమాట. ఎప్పుడూ ఆ గేటు దగ్గరుంటాడు. మంచివాళ్ళనిమాత్రం లోపలికి రానిస్తాడు. దొంగలెవరైనా వస్తే అతణ్ణిచూచి భయపడి అలాగే వెళ్ళి పోతారు" అన్నాడు.

"దొంగలు పోలీసాళ్ళకే భయపడరు. గడ్డాంతాతంటే వాళ్ళ కొక లెక్కా_మిటి! పో నాన్నా నువ్వు! నీకేం తెలియదు" అంటూ నవ్వసాగింది పాప.

సూర్యం తెల్లబోతూ "ఈ దొంగల సంగతులన్నీ నీ కెలా తెలిశాయి పాపా" అని ప్రశ్నించాడు.

"అమ్మ చెప్పిందిగా!"

'చెబుతుంది, చెబుతుంది' అనుకుంటూ విసుక్కు_న్నాడు సూర్యం. కుర్రాళ్ళకు వీరగాథలు చెప్పి ధైర్యం, పౌరుషం కలిగించ వలసిందిపోయి దెయ్యాల కథలూ, దొంగల కథలూ చెప్పి తమనీడని చూచి తామే బెదిరిపోయేట్టు చేయగూడదని నీరజకు తను వెయ్యి సార్లు చెప్పివుంటాడు. కాని ఆవిడ వింటేగా! చెప్పినంతసేపూ విని తను వీధిలోకి పోగానే పాపని పిలిచి "మరి మా వూళ్ళో, అంటే మీ అమ్మమ్మగారి వూళ్ళో అంభోదరగిడ్డడని ఒకడుండేవాడు. అబ్బ, అబ్బ, ఎంత పెద్ద దొంగనుకున్నావు" అంటూ ఓకథని ఇతిహాసంగా ప్రారంభిస్తుంది.

ఇంతలో పాప మరొక కొత్త సందేహాన్ని వెలిబుచ్చింది. "గడ్డాంతాత ఎప్పుడూ అక్క_డే వుంటాడన్నావే నాన్నా! మరి అత గాడికి ఆకలేయదూ?"

"ఆకలైనప్పుడు యింటికొచ్చి అన్నంతిని, మళ్ళీ అక్కడికే వెళ్ళిపోతాడు."

"అప్పుడు దొంగలు లోపలి కొచ్చేస్తే?"

సూర్యం నిరుత్తరు డైపోయాడు. వాదంలో అడ్వొకేటు రామారావుగారినైనా జయించవచ్చుగాని పాపకు అసందిగ్ధంగా ప్రత్యుత్తరా లివ్వడం కష్టం.

సూర్యం పాపను క్రిందికి దించి "నువ్వు రోడ్డు వైపు చూసింది చాలుగాని, హాల్లోకి వెళ్ళి బొమ్మలతో ఆడుకో పాపా" అన్నాడు.

పాప లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. సూర్యం పత్రికను టేబిల్ పైకి విసరి గేటువైపు చూడసాగాడు. ఆలోచనంటూ ఒకటి పెట్టుకోక పోతే ఏమీ లేదుగాని, అది మనసులో రగలసాగితే మటుకు తనకూ పాపకు కలిగినట్టే ఎన్నో సందేహాలు కలుగుతాయి. నిన్నటివరకూ ఈ ముసలివాడు తనకు అపరిచితుడు. ఈ పట్టణంలో శాశ్వతంగా మకాం ఏర్పరచుకున్న బిచ్చగాళ్ళు కొందరున్నారు. వాళ్ళు ఏఏ సమయాల్లో ఎక్కడెక్కడ ప్రత్యక్షమౌతారో తనకు బాగా తెలుసు. కాని యితణ్ణి మాత్రం యింతకుమునుపు చూచిన జ్ఞాపకంలేదు. బహుశా యితడు కొత్తగా ఈ ప్రాంతాలకు విజయం చేశాడేమో! పూర్వాశ్రమంలో యిత డెక్క డున్నట్టు? ఏం చేసినట్టు? బ్రతుకు తెరువుకోసం కడుపు చేతబట్టుకుని యిలా వచ్చి వుంటాడని సరిపెట్టు కుందా మనుకున్నా, యితడు తనకు ధనరూపకమైన ప్రతిఫలం వద్దం టున్నా డెందుచేత? అవునవును. బొంతపైన చూపు నిలిపిన ఆషాఢ భూతులకు గడ్డిపోచలు పనికిరావు.

తోటలోనుంచి గదిలోకి వస్తున్న ప్రభాతవాయువులు శరీరానికి సోకనూ సోకనూ సూర్యం కళ్ళు మూతపడ్డాయి. కూర్చున్న కుర్చీలోనే అతడు పది పదిహేను నిమిషాలపాటు కునికిపాట్లుపడి ఆ తరువాత లేచి పక్కనే వున్న మంచంపైకి మేను చేరవేశాడు. ఇల్లంతా ప్రశాంతంగా వుండడం మూలాన సూర్యానికి పడుకోగానే నిద్రపట్టింది.

నిద్రలో ఒక కల గన్నాడు సూర్యం. చిత్రమైన కల! ఎందుకో ఎక్కడికో తెలియడంలేదు. ఖడ్గహస్తుడై తనొక దుర్గమారణ్యంలో పరుగెడుతున్నాడు. అప్పుడప్పుడు భయంకర మృగాలు, భీకర పన్నగాలు ఎదురౌతూవున్నా వాటిని తను సరకుచేయడంలేదు. ఆఖరుకొక శిథిలదేవాలయం దృగ్గోచరమైంది. దేవాలయాంతర్భాగంలో ఒకచేత ఆసవపాత్రనూ, మరొకచేత మానవ కపాలాన్నీ ధరించి కళ్ళు మూసుకుని కాపాలికుడొకడు 'ఓం, హ్రీం' అంటూ మంత్రం జపిస్తున్నాడు. ఆతడి కెదురుగా పూచిన కడిమిచెట్లు రెండున్నాయి. వాటికి ఓ యిరవైఏళ్ళ యువతీ, ఓ నాలుగైదేళ్ళ అమ్మాయీ తీగలతో బంధింపబడివున్నారు. ఆశ్చర్యకరమైన విషయ మేమిటంటే ఆ కాపాలికు డెవడో కాదు! తనయింటి కాపలావాడు. బంధితులెవరో కాదు. ఒకతె నీరజ, మరొకతె పాప!

ఆ కోపంలో తను ఖడ్గాన్ని పైకెత్తి ఒక్క వ్రేటుతో కాపాలికుణ్ణి తెగవేయ నుంకించాడు. కాని యింతలో ఆ నరఘాతకుడు కళ్ళు తెరచి తనపైకి వురికాడు. 'హీనుడా! చూడు నిన్నేం చేస్తానో' అంటూ మంత్రదండంతో తన తలపైన వొక్క వ్రేటు వేశాడు—ఆ దెబ్బతో సూర్యానికి నిద్రాభంగం కలిగింది. అతడు వులిక్కిపడి కళ్ళు తెరచుకున్నాడు. ఆదుర్గమారణ్యం, ఆశిథిలాలయం, ఆ కాపాలికుడు అంతా తన భ్రమ! పగటిపూట కళ్ళుమాస్తే కలత నిద్రలో, లేనిపోని పాడు కలలన్నీ వస్తాయి. ఐనా యిటు జాగ్రదవస్థలోనూ, అటు స్వప్నావస్థలోనూ తన తలపులన్నీ ఆ ముసలివాడిపై కెందు కిలా ప్రసరిస్తున్నాయి? వాడెవడు, తనెవడు? లోకంలో ఆలోచించుకోడాని కెన్నో బృహత్తర విషయా లుండగా మాటిమాటికీ ఈ బికారివానినిగురించి ఆలోచిస్తూ తన మనసును పాడుచేసుకోడ మెందుకు? ఎవడోగాని ఈముసలివాడు తనకొక పీడలా దాపురించాడు!

చిరాకుతో పైకిలేచి సూర్యం అప్రయత్నంగా మళ్ళీ కిటికీ దగ్గరికే వెళ్ళి నిలబడ్డాడు!

ఈసారి ముసలివాడి భంగిమ మారింది. అతడు గేటుకు ఆనుకుని తోట లోపలికి చూస్తున్నాడు. అంతగా తోటలో అతణ్ణి ఆకర్షిస్తున్నదేదో తెలియక సూర్యం విస్తుపోయాడు. ఇంతలో నందివర్ధనం చెట్ల చాటునుంచి పాప బయటికి వచ్చింది. ఏమాత్రం జంకు గొంకులు లేకుండా పువ్వులు కోసుకుంటూ ఆమె గేటుకు సమీపంగా వెళ్తోంది.

ఆక్షణాన సూర్యం బుర్రలో ఒక కొత్తసంశయం పొడసూపింది. దాని తాకిడికి అతడు నిలువునా కంపించి పోయాడు. ఒక వేళ ఈముసలివాడు కుర్రాళ్ళ నెత్తుకొని పారిపోయే దొంగేమో! ఐతే కావచ్చు! ఎవరు చూశారు? లేకుంటే కొరికి తినేద్దామన్నంత ఆకాంక్షతో అత డెందుకలా పాపను చూస్తున్నాడు? చూడ్డమేమిటి! కమ్ముల్లోనుంచి చేయిచాచి అతడు పాపను దగ్గరికి రమ్మని పిలుస్తున్నాడు.

సూర్యం ఎలుగెత్తి 'దొంగ, దొంగ' అని అరుద్దామనుకున్నాడు. కాని నోరు పెగల్లేదు. క్రిందికి దిగి పరుగున వెళ్ళి పాపనింటికి తెచ్చుకుందా మనుకున్నాడు. కాని ఆలోపలే ముసలివాడు పాప నెత్తుకుని పారిపోతే? ఏంచేయడానికీ పాలుపోక సూర్యం కిటికీ దగ్గర అలాగే నిలుచుండి పోయాడు.

కాని సూర్యం అనుకున్నంతటి అవాంతర మేదీ సంభవించలేదు. ముసలివాడి కేసి విచిత్రంగా చూస్తూ పాప గేటుదగ్గరికి వెళ్ళిపోయింది. అమాయకంగా అతడి నేదో ప్రశ్నించింది. ప్రశ్నకు జవాబులేదు. ముసలివాడు తన కోటు జేబులోనుంచి ఓచిన్న అరటి పండు పైకితీసి పాపచేతిలో వుంచాడు. కిలకిలా నవ్వి పాప వెనుదిరిగి గంతులు వేసుకుంటూ యింటివైపు రాసాగింది. దూరమైపోతున్న పాపను చూస్తూ ముసలివాడు విగ్రహంలా అక్కడే నిలబడివున్నాడు.

*   *   *

నాలుగైదు రోజులు గడిచిపోయాయి. ఓరోజు వూళ్ళోకి కొత్తగా ఓసినిమా వచ్చిందని, కాస్త ప్రొద్దుండగానే యిల్లు చేరుకోమని నీరజ పురమాయించినందువల్ల సూర్యం కోర్టునుంచి వేరుగా

యింటికి వచ్చేశాడు. కాని సినిమా ప్రోగ్రాముగురించి సుతరామూ మరచిపోయినట్టు, టేబిల్ క్లాత్ పైన ఏదో కుట్టుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చున్న నీరజ ప్రత్యక్షమయ్యేసరికి సూర్యం ముఖంలో చిరుకోపపు ఛాయలు క్రమ్ముకున్నాయి.

"ఐనా నీ ధోరణే నీది నీరజా! నన్ను త్వరగా రమ్మనడ మేమిటి? ను వ్వీ రాచకార్యంలో లీనమైపోవడమేమిటి?" అంటూ చిరాగ్గా వాలుకుర్చీలో కూలబడ్డాడు సూర్యం.

"మీ రింత తొందరగా వస్తారని నాకేం తెలుసండీ! మరచి పోవడాలు మీకు మామూలే గదా! ఐనా నా ముస్తాబు కేముంది! ఐదు నిమిషాల్లో రెడీ అయిపోతాను. చూడండి" అంటూ నీరజ గబగబా లోపలికి వెళ్ళింది.

ఎంత త్వరగా తెమిలినా థియేటరు చేరుకునేసరికి ఆలస్యం కావడం, 'అయ్యో, యింక కథ అర్థంకావడ మెలా' గని విచారించడం నీరజకు పరిపాటే! ఇప్పుడూ అదే జరిగింది. కాని సూర్యానికి మాత్రం కథ అర్థంకావాలని అంత పెద్ద పట్టిం పేమీ లేదు. అర్థమైతే కావచ్చు, కాకపోతే అందు కతడు చింతించడు. ఎంతగా వెండితెర అని ఉత్ప్రేక్షించినా అది కేవలం మల్లుగుడ్డే కదా అని సూర్యం విశ్వాసం! ఎంతగా కథ సూర్యాన్ని తనవైపుకు ఆకర్షించుకో జూచినా, బలవత్తరమైన సంఘటనల వల్ల కలిగిన పతాక పరిణామం ఎంతగా హృదయాన్ని ఉద్విగ్నం చేసిపారవేసినా అడుగడుగునా యిది కల్పిత గాథేనని మననం చేసుకుని మళ్ళీ మామూలుమనిషైపోతుంటాడు సూర్యం. సూర్యంది ఆదినుంచీ అతి వాస్తవిక దృష్టి!

కాని ఈసారిమాత్రం సూర్యం అంత నిర్లిప్తభావంతో సినిమా చూడలేకపోయాడు. ఆచిత్రంలో సాత్వికుడైన ఒక నిరుపేద యువకుడు పరిస్థితుల ప్రాబల్యంవల్ల నికృష్టస్థితికి ఎలా దిగజారిపోయాడో నచ్చజెప్పడానికి కథకుడు తీవ్రంగా ప్రయత్నించాడు. ఒకవైపు యిళ్ళకు కన్నంవేస్తూ, మరోవైపు ఆడబ్బును దీనులకూ, హీనులకూ వెదజల్లుతున్న కథానాయకుడి ద్వంద్వవ్యక్తిత్వం చూపరులకు

విభ్రమంగొలుపుతోంది. ఓరోజురాత్రి ఆగజదొంగ ఛద్మవేషంతో పురవీథుల్లో విలాసంగా షికారు బయల్దేరాడు. అతడికో మేడ నిర్జనంగా కనిపించింది. దొంగ అక్కడ కొంతసేపు ఆగాడు. తరువాత వున్నట్టుండి ప్రాకారకుడ్యంపైకెక్కి చివాలున ఆవలికి దూకాడు. మేడకు పదిగజాలదూరంలో వున్న గంగరావిచెట్టుపైకెగబ్రాకి, కొమ్మ చివర దాకా వచ్చి కుప్పించి రెండో అంతస్తులోకి దూకాడు!

"ఇదిగో నీరజా! ఇంటిదగ్గర రాముడు కూడా వున్నాడు కదూ!" నీరజవైపుకు వ్రాలి మెల్లగా ఆమె చెవిలో ప్రశ్నించాడు సూర్యం.

"రాముడా! నాలుగ్గంటలకే వెళ్ళిపోయాడే! వాచ్‌మెన్ ఒకడుండగా మళ్ళీ రాము డెందుకండీ యింటిదగ్గర?"

కొంప మునిగిందనుకున్నాడు సూర్యం. మారువేషంలో ఈ గజదొంగ ఎలావున్నాడో, తమ యింటికి కాపలాకాసే ముసలివాడు కూడా యించుమించు అలాగే వుంటాడు. ఇక్కడ దొంగ కెలాటి అవకాశమైతే లభించిందో, అక్కడ ముసలివాడికీ సరిగ్గా అలాటి సదవకాశమే లభించింది. నీరజది ఎలాగైనా ఆడపుట్టుక! అత్యవసర సమయాల్లోతప్ప మిగిలినప్పుడల్లా ఆడవాళ్ళబుద్ధి చురుకుగా పని చేస్తుంది. కాని తనుమాత్రం ఏమంత ప్రయోజకత్వాన్ని వెలగబెట్టినట్టు! దొంగకు (అతడు దొంగకాడని నిదర్శన మేదీ!) యిల్లప్పగించి తను థియేటరులో కుషనుకుర్చీలో సుఖాసీనుడై నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు సినిమా చూస్తున్నాడు! ఒక మనిషిని మరొకమనిషి విశ్వసించడం మంచిదే! కాని అలా విశ్వసించడానికి ముందు ఈ మనిషి ఆ మనిషి తత్వాన్ని అవగాహనచేసుకుని వుండాలి. ఏనాటి వాయసమో, పంచతంత్రంలో కాబోలు, కులమూ శీలమూ తెలియకుండా కొత్తవాళ్ళని నమ్మరాదంటుంది.

తటాలున పైకిలేచి "కళ్ళెందుకో తిరుగుతున్నాయి నీరజా! కాసేపు బయటవుండి వస్తాను" అని చరచరా థియేటరునుంచి బయటికి వచ్చేశాడు సూర్యం.

అప్పుడప్పుడే సన్నగా చినుకులు జారుతున్నాయి. ప్రగాఢ నీలవర్ణం కైసేసికొన్న మేఘమాలికలు ఆశాంతాలు అవధులుగా లోకాన్ని ముట్టడించి వేస్తున్నాయి. సూర్యం రోడ్డుపైకి వచ్చేసరికి ఓవైపున మెరపొకటి ధగధగా మెరిసింది. వెనువెంటనే ఒక ఉరుము ఫెళఫెళా వురిమింది. రోడ్డులో అతడు నాలుగడుగులు వేశాడో లేదో జల్లుజల్లున జడివాన కురవసాగింది.

వర్షం వస్తోందని వెనుకడుగు వేయడానికి సూర్యానికి మనస్కరించలేదు. నిర్జనమైన మేడ. కాకిని వ్రేలాడ గట్టినట్టున్న మేఘాల క్రింద చిక్కగా క్రమ్ముకుంటున్న కారుచీకటి, పైగా జడివాన! దొంగతనం చేయడానికి యింతకంటే అమూల్యావకాశం ఎప్పుడు దొరుకుతుంది? కారులో బయల్దేరితే ఎట్లా లేదన్నా రోడ్డుపైన యింటికి ఒకటి ఒకటిన్నరమైళ్ళ దూరముంది. సందుల్లో దూరివెళ్తే నాలుగు ఫర్లాంగుల కన్నా ఎక్కువుండదు. అదీగాక రోడ్డులో కారు కనబడేసరికి దొంగ కాలికి బుద్ధిచెప్పడానికి అవకాశముంటుంది. కాదు కాదు; ఎంత వాన కురిసినా సరే తను నడిచే పదినిమిషాల్లో యిల్లు చేరుకోవాలి!

పల్లాల్లో నిలిచిన బురదనీరు పైకెగిరి మడత చెరగని దుస్తుల్ని ఖరాబుచేస్తున్నా లెక్కచేయకుండా సూర్యం సందుల్లోపడి నడవసాగాడు. వానలో తడుస్తూ నడిచే అనుభవం సూర్యానికి క్రొత్త! అందులోనూ ఏటవాలుగా పడుతున్న వానచినుకులువడగళ్ళలా ముఖాన్ని మొత్తుతున్నాయి. అధోముఖంగా శరవేగంతో వస్తున్న వర్షధారలమాటకేంగాని, అంతకంటే వేగంగా సూర్యం మనసులో ఆలోచనలు పరుగెత్తసాగాయి. ఐదారునిమిషాల్లో తను గేటు తెరచుకుని లోపలికి వెళ్తాడు. మేడను సమీపిస్తాడు. సింహద్వారానికి తను వేసుకుని వచ్చిన తాళం ఈపాటికి వూడదీయబడివుంటుంది. నాన్నగారొక రివాల్వరు టేబిల్ సొరుగులో దాచివుంచడం మంచిదయింది. ఒకచేత టార్చిలైటు, మరొకచేత రివాల్వరు పట్టుకుని తను సరాసరి మేడపైకి వెళ్తాడు. తూర్పువైపుగదిలో దొంగ యినప్పెట్టె తలుపు విడదీసే ప్రయత్నంలో నిమగ్నుడై వుంటాడు. మెరపులా తను గదిలో

ప్రవేశించి, టార్చిలైటును దొంగమీదికి ఫోకస్‌చేసి 'హాండ్స్ అప్' అని గర్జిస్తాడు. 'ఊఁ, నడు వెనక్కి' అంటూ వాడిని హాల్లోకి తీసుకొస్తాడు. స్విచ్ వేసి, పరుపు చుట్టుకునే త్రాడు వూడబెరికి దొంగని రంబానికి బంధిస్తాడు!

ఆ క్షణంలో సూర్యం తను సూర్యమే నన్న విషయం మరచిపోయాడు. తనిప్పుడు తిమింగిలాలకు భయపడకుండా, తుపానుల్ని సరకుచేయకుండా సాగరాంతరాళంలోనికి చొచ్చుకుని వెళ్ళి ముత్తెపు చిప్పల్ని వెలికిదీసే సాహసికుడు! హిమపాతానికి వెరవకుండా, అలసటను లెక్కచేయకుండా అందుకోవలసిన ఆదర్శంపై చూపు నిలిపి వడివడిగా నడకసాగిస్తున్న పర్వతారోహకుడు!

సందులోనుంచి సూర్యం మళ్ళీ రాజవీధిలోకి వచ్చేశాడు. అక్కడనుంచీ గేటుదగ్గిరికి నూరుగజాలు కూడా వుండవు. సూర్యం మేడవైపోసారి చూచాడు.జడివానలో చూపానడంలేదు.తీక్ష్ణదృక్కులతో గేటువైపు చూచాడు. అక్కడ మనిషివున్న పోలికవే కనిపించడం లేదు. ఆ ఉద్వేగంలో సూర్యం పిడికిలిమూసి చేతిని పైకెత్తి తన దృఢ ముష్టి నో సారి చూచుకున్నాడు.

కాని సూర్యం చేయి అప్రయత్నంగా క్రిందికి వ్రాలిపోయింది. పిడికిలి తనంతటదే విచ్చిపోయింది. నిశ్చేష్టుడై ఆతడు గేటు కావల నుంచి వ్యాపించివున్న రావిచెట్టు కొమ్మలక్రింద నిలబడిపోయాడు. ఒకటి రెండు నిమిషాలపాటు తన చుట్టూరా వాన కురుస్తోందనీ, వానలో తను బాగా తడిసిపోయాడనీ అతడు మరచిపోయాడు. అతడి శరీరంలోని ప్రతి రక్తబిందువులోని ప్రత్యణువునా తన ఎదుట స్టూలు పైన నిశ్చలంగా కూచునివున్న ముసలివాడి పరిదీనస్వరూపమే ప్రతిబింబించింది. చీకటిలో కలిసి చీకటై, తడిసి ముద్దయిపోయి కూడా విసురుగా వీస్తున్న ప్రభంజనంలో, కుంభవృష్టిలో కదలకుండా, మెదలకుండా కూచుని వున్న ఈ ముసలివాడినేనా తను దొంగ అని అనుమానించడం!

ఐదడుగులా పదంగుళాల పొడవున్న తన శరీరం ఆ వృద్ధుడి

ధీరోదాత్తతముందు రెండడుగుల మేరకు కుంచించుకుపోయినట్లు తోచింది సూర్యానికి! అందుకతడు చింతించలేదు. ఆ ముసలాడి మహోన్నత వ్యక్తిత్వం ముందు తను మరుగుజ్జయిపోవడమే న్యాయం!

మళ్ళీ ఈలోకంలో పడ్డాక సూర్యం వృద్ధుడికి దగ్గరగా వెళ్ళి "తలనొప్పిగావుంటే అమృతాంజనం రాచుకుందామని వచ్చాను" అన్నాడు. తీరా అన్న తర్వాత అలా అన్నందుకు కించపడ్డాడు. అమృతాంజనంకోసం జడివానలో తడుస్తూ థియేటరునుంచి తనింతదూరం నడిచివచ్చాడంటే ఎవరు నమ్ముతారు? ఐనా తనిప్పుడెందుకు సంజాయిషీ చెప్పుకోవాలి? నిజానికది సంజాయిషీ కానేకాదు. తన చెవులకే అది క్షమాపణలా ధ్వనించింది.... అంతలో సూర్యం తేరుకున్నాడు. ఏమయితే నేం! ముసలివాడికి తన మాటలు వినిపించివుండవు!

సూర్యం గేటు తెరుచుకుని లోపలికివెళ్ళి ఐదు నిమిషాల్లో దుస్తులు మార్చుకుని తిరిగివచ్చాడు. అప్పటికి వాన దాదాపు వెలిసిపోయింది. ఐనా రావిచెట్టు కొమ్మల్లోనుంచి నిర్విరామంగా యింతింత నీటిబొట్లు క్రిందికి రాలుతున్నాయి. బాహ్య వాతావరణంలో మార్పు వచ్చినా ముసలివాడు మాత్రం నిర్వికారంగా సమాధిగతుడైనట్లు అలాగే కూచునివున్నాడు. సూర్యం కళ్ళల్లో నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి. చేతిగుడ్డతో కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ సూర్యం క్షణక్షణానికీ మారిపోతున్న తన చిత్తపరివర్తనకు తానే తెల్లబోయాడు. గడచిన ఏడెనిమిది రోజులుగా తనీ ముసలివాడిని గురించి యించుమించు రోజు కొక్క నిర్ణయానికి వచ్చాడు. అనుమానించాడు. అసహ్యించుకున్నాడు. జాలి పడ్డాడు. కిడకిప్పుడు కంట తడిబెట్టుకున్నాడు. తనలో యిన్ని పరిణామాలు కలుగుతున్నా ఎదుటి మనిషిలో మాత్రం కించిత్తు మార్పయినా కనిపించడంలేదు. ఇది ఎండిపోయిన మోడు. భూగర్భంలో దీని వేళ్లు చివికిపోయాయి. పైనుంచి క్రిందికి కొమ్మలు క్రమక్రమంగా ఎండిపోతున్నాయి. ప్రకాండంలో తొర్ర బడింది. ఈ దుస్థితికి వెనుక ఎలాటి బలవత్తరమైన కారణం నిక్షిప్తమైవుందో తనకు తెలియదు. అథవా తెలిసినా తను చేయగలిం దేమీలేదు. దేన్ని

గురించి విచారించి లాభంలేదో దాన్ని గురించి ఆలోచించడం వృథా ప్రయాస!....సూర్యం రెండు పొడి బట్టల్ని ముసలివాడిపైకి విసరి, కట్టుకోమని సైగచేసి మళ్ళీ థియేటరువైపు వెళ్ళిపోయాడు.

మరునాటి ఉదయం, యిదివరకెప్పుడో నిర్ణయమైన ప్రోగ్రాం ప్రకారం పూరీలోవున్న చంద్రశేఖరంగారికి సూర్యం జాబు వ్రాశాడు. 'పూజ్యులైన తండ్రిగారికి, నమస్కారాలు' అంటూ ప్రారంభించి, 'సౌభాగ్యవతి నీరజ, చిరంజీవి పాప క్షేమంగా వున్నా'రని పేర్కొంటూ పిన్ని తృప్తికోసం ఆ కుశలవార్తకు మరి నాలుగైదు వాక్యాలు జోడించాడు. "రోజు కొకటి రెండు సార్లు రాముడే పాపను షికారుకు తీసుకెళ్తున్నాడు. అందుచేత ఆమె నెత్తుకోడానికి ప్రత్యేకంగా కుర్రాణ్ణి పెట్టుకోవలసిన అవసరమేమీ కనిపించడంలేదు. మరొక విశేషం.మన కిప్పుడు నమ్మకస్తుడైన వాచ్‌మెన్ దొరికాడు. పాపం, వాడిస్థితి హృదయ విదారకమైంది. చెవులు వినిపించవు. ఒక చేయి మొండి చేయి. సంవత్సరాల తరబడీ తిండికి నోచుకోని వాడిలా కనబడుతున్నాడు. రెండుపూటలా యింతతిండి పడేస్తే మరే ధ్యాసా లేకుండా ఆ ముసలివాడు మన యింటిదగ్గరే వుండిపోయేటట్టున్నాడు. వాడు గేటుదగ్గర వుండడం మూలాన నేను క్లబ్బునుంచి రావడానికి కొంచెం ఆలస్యమైనా నీరజ మరేం కంగారుపడడంలేదు.ఈ విషయం పిన్నితో చెప్పండి."

*   *   *

పది పదిహేను రోజులు మెల్లగా దొర్లిపోయాయి. ఈ వ్యవధిలో సూర్యం రెండు మూడు పెద్దకేసులు వకాల్తా పుచ్చుకున్నాడు. వాయిదాలు దగ్గరలో వున్నాయి. తిండి తంతు ముగించి న్యాయశాస్త్ర ఉద్గ్రంథాలమధ్య కూర్చుంటే ఒక్కొక్కప్పుడు అర్ధరాత్రి గూడా మీరిపోతోంది. అప్పుడు పడుకుంటే ఏ ఎనిమిదికో, తొమ్మిదికో మెలకువవస్తుంది.అప్పుడిక స్నాన సన్నాహాలు ముగించుకొని కోరుకు చేరుకునే సరికి పార్కులో టవర్‌క్లాక్ పదిగంటలు చూపిస్తుంది.

ఇంతలో సూర్యం గుక్క త్రిప్పుకోడానికి వీలుగా వేసవి

సెలవులు వచ్చాయి. ఫైళ్ళన్నీ కట్టగట్టి బీరువాలోకి విసరి సూర్యం విశ్రాంతిగా కాలం గడపసాగాడు. పని చేస్తే చురుగ్గా చేయడం, బద్ధకిస్తే, అత్యవసరమైతే తప్ప, రేయింబవళ్ళు పడకపైనుంచి లేవకపోవడం సూర్యం అలవాటు. లేదంటే రాజకీయాల పైన వున్న పిచ్చివ్యామోహంవల్ల నైతేనేమి, చేబట్టిన వృత్తిద్వారా లభ్యమైన వాక్కండూతి చేతనైతేనేమి సూర్యానికి క్లబ్బుకు వెళ్ళి మిత్రులతో చర్చారూపకమైన వాగ్వివాదానికి దిగకపోతే మరేం తోచేది గాదు! అలా వెళ్ళివస్తున్నప్పుడు గేటుదగ్గర ఆగి ముసలివాడిని పలకరిద్దామని సూర్యం చాలాసార్లు అనుకున్నాడు. ఆగి పలకరించేవాడే! కాని మాటాడ్డానికి ఆముసలాడు ఎంతమాత్రం సుముఖంగా కనబడలేదు. పైగా పనిలో చేరినప్పటికీ, యిప్పటికీ అతడు బాగా చిక్కిపోయాడు. వానలో తడిసిన నాటినుంచీ అతడికి కొత్తగా దగ్గొకటి సంక్రమించింది. ఉండి వుండి ఒక్కసారి దగ్గితే ఆ దగ్గలా ధారావాహినిగా పది పదిహేను నిమిషాలవరకూ ఏకస్థాయిలో కొనసాగేది.

"పన్నెండు గంటలకోసారి మేలుకున్నాను. అప్పుడు ముసలివాడి దగ్గు వినిపించింది" అనేవాడు తెల్లవారగానే సూర్యం.

"నేను తెల్లవారుఝామున మేలుకున్నానండీ! అప్పుడు కూడా ముసలాడు దగ్గుతూనే వున్నాడు" అనేది నీరజ.

"వాడు మనం మాట్లాడించినా మాట్లాడడు. తనకు ఒళ్ళిలా వుందని చెప్పుకోడు. ఏమిటో మరి! వీడు మనకొక సమస్యయిపోయాడు."

"దగ్గి దగ్గి వాడిక్కడే కళ్ళు మూసుకపోతాడేమోనండీ! ఎక్కడ పుట్టాడో, ఎక్కడపెరిగాడో వాడికి భగవంతు డిక్కడ చావు వ్రాసిపెట్టినట్టున్నాడు!"

ఆఖరుకు సూర్యం రాముణ్ణి పిలిచి ముసలివాడి కెలావుందో తెలుసుకోమన్నాడు. అవసరమైతే హాస్పిటలుకు తీసుకెళ్ళి మందిప్పించమన్నాడు.

కాని వెళ్ళిన రాముడు వెళ్ళినట్టే తిరిగి వచ్చి "అతగాడు తనకు మందూ గిందూ ఏమీ ఒద్దంటున్నాడు బాబూ" అన్నాడు.

"ఏం! ఎందుకని?" ఆశ్చర్యంతో ప్రశ్నించాడు సూర్యం.

"ఒంటిపైన చెయ్యివేసి చూశాను, కాలిపోతోంది. లేచి నిలుచోడానికైనా ఓపరికం వున్నట్టు లేదు. 'హాస్పిటలుదాకా రా! మందిప్పిస్తాను' అన్నాను"

"అందు కేమన్నాడు?"

" 'వెళ్ళిపో' అన్నట్టు చెయ్యాడిస్తాడు బాబూ! ఇంకేమీ అనడు."

"ఒకవైపు ప్రాణంపోతున్నా మనయింటి దగ్గర కూచుని సత్యాగ్రహంచేయడానికి వాడికి మనమేం అపచారం చేశామట్రా రాముడూ! వెళ్లు. ఒక బండి తీసుకొచ్చి, వద్దు వద్దన్నా వాడినందులో పడద్రోసి హాస్పిటలుకి లాక్కెళ్ళు. స్థితి అపాయకరంగా వుంది గనుక తప్పకుండా బెడ్ యిస్తారు. తక్షణం వాడిని హాస్పిటల్లో చేర్పి యింకొకపని చూడు, వెళ్ళు" అన్నాడు సూర్యం.

ఆరోజు మధ్యాహ్నానంతరం సూర్యం మండువాలోనుంచి రోడ్డువైపు చూచాడు. ఇనుపకమ్ముల గేటుదగ్గర కాపలావాడు లేడు! లోలోపల ఏదో అవ్యక్తమైన బాధ బాణంలా హృదయాన్ని గుచ్చుతున్నా పైకిమాత్రం తలపైన పెద్దబరువు తగ్గిపోయినట్టు 'అబ్బా' అని నిట్టూర్చాడు సూర్యం.

ఆకులకు సున్నం రాస్తున్న నీరజ సూర్యం లోపలికి రావడం చూచి "ఉదయం మీకొచ్చిన వుత్తరాల్ని టేబిల్‌పైన వుంచానండీ" అంది. "నాన్నగారు వ్రాశారేమిటి?" అంటూ సూర్యం జాబుల్ని చేతికి తీసుకుని మంచంపైన పడుకున్నాడు. వాటిల్లో నాలుగైదు కార్డులు, ఒక కవరుమాత్ర మున్నాయి. చంద్రశేఖరంగా రెప్పుడు వ్రాసినా ఒక కార్డులో ముక్తసరిగా మూడు మాటలు మాత్రం వ్రాస్తారు. ఆ నాలుగు కార్డుల్లో మూడు క్లయింట్ల దగ్గరినుంచే వచ్చాయి. ఒకటి చందాగడువు మీరిపోతోందని హెచ్చరిస్తూ ఒకానొక పత్రికాకార్యాలయంనుంచి వచ్చింది. నాన్నగారు జాబువ్రాయలేదేమా అనుకుంటూ సూర్యం మిగిలిన కవరు పైకి తీశాడు. బహుశా ఎవడో క్లయింటుకేసుకు సంబంధించిన పత్రాలు పంపివుంటాడని కవరు

చించాడు. కాగితాలు పైకి తీశాడు. ఉత్తరమంతటా నాన్నగారి అక్షరాలే వున్నాయి. నాన్నగారు సుదీర్ఘమైన వుత్తరం వ్రాయడానికి యిదే ప్రథమం. ఒకవేళ యాత్రానుభవాల్ని గురించి వ్రాశారేమో!

నాలుగైదు పేరాలు మాత్రం చదివి సూర్యం కాగితాల్ని చేతిలోవుంచుకునే పైకప్పుకేసి చూస్తూ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఆ వుత్తరమంతా అదోతరహాగా వుంది! చెప్పవలసిన విషయమంతా ముందే వుండగా పీఠికాప్రాయంగా వ్రాసుకపోతున్నారు నాన్నగారు. "ఇదంతా యిప్పుడెందుకు చెప్పవలసి వచ్చిందని నీకు సందేహం కలగవచ్చు. ఇంతకాలంగా నా అంతరాంతరాల్లో నిగూఢంగా దాగి వుండిన ఈ రహస్యం నిన్ను మూలమట్టంగా కదిలించివేయవచ్చు! కాని సూర్యం! నాలో ఎన్నో తర్క-వితర్కాలు జరిగినమీదటే ఈ వాస్తవాన్ని నీకుతెలియబరుస్తున్నానని నువ్వు గుర్తించాలి."

సూర్యం యించుమించు కొయ్యబారిపోయాడు. రహస్యమా? ఏమిటది? అది తనని కదిలించేసే వాస్తవమా! అలాటి దొకటుంటుందని అనుకోడానికైనా అవకాశంలేదే! నాన్నగారేదైనా కథవ్రాసి పత్రికకు పంపించడానికి బదులు తనకు పంపించేశారా! కాదే! పైన చిరంజీవి సూర్యానికి శుభాశీస్సులని స్పష్టంగా వ్రాశారే!

సూర్యం మళ్ళీ ఉత్తరాన్ని చూడసాగాడు. తరువాత ఒకటి రెండు పేజీలవరకూ జాబు వింతగా వేదాంతధోరణిలో సాగిపోతోంది.

"నీకు తెలుసు సూర్యం. నేనూ నీలా న్యాయవాద వృత్తి అవలంబించిన వాణ్ణి. పదేళ్ళపాటు న్యాయమూర్తిగాకూడా పనిచేశాను. ఆ ముప్పై, ముప్పైఅయిదేళ్ళ అనుభవంలో నా కవగతమైన సత్యమొక్కటే! న్యాయాన్ని నిర్ణయించడం కంటే ఈ ప్రపంచలో అసిధారావ్రతం మరొకటిలేదు. ఉదాహరణకి నీ కీరహస్యం చెప్పడం న్యాయమా కాదా అని నేనీ పది, పదిహేను రోజుల పొడుగునా వితర్కించుకున్నాను.పూరీలో జగన్నాథుణ్ణీ, కలకత్తాలో కాళీమాతనూ, కాశిలో విశ్వనాథ శివుణ్ణీ దర్శించుకున్నప్పుడు కూడా ఈ సందేహమే

నాలో కొట్టుమిట్టాడింది. కడకు ఈ విషయాన్ని నీకెరిగించడమే న్యాయమన్న నిర్ణయానికివచ్చాను. ఈ జాబు వ్రాస్తున్నది నేను బృందావనంనుంచి! నిన్నసాయంత్రం ఈ రహస్యాన్ని ప్రకటించ డానికి కావలసిన ఆత్మసంయమనాన్ని ప్రసాదించమని నేను కృష్ణభగ వానుణ్ణి వేడుకున్నాను.

"నా పరిస్థితిలో వున్నవాడు మరెవ్వడైనా అయితే నీ కీ విష యాన్ని చెప్పేవాడు కాడేమో! కాని అలాటివాడు నా కాదర్శం కాడు. నేను లోకం మెరమెచ్చులకోసం ఆశించకుండా నాకు న్యాయమని తోచిన కార్యాలు కొన్నిచేశాను. వాటిల్లోయిది ఆఖరుదిగావుండనీ! ఇదే నాకోరిక.

"మీ పిన్నికి కథలపిచ్చి ఎక్కువ. కనిపించిన పత్రికలన్నీ కొని తెమ్మని మొదట కథల్ని మాత్రం చదివేయడం యిప్పటికీ ఆవిడ అలవాటు. అందులోనూ ఎక్కడో అరుదుగా కనిపించే విచిత్రమైన మానవ ప్రవృత్తి యథాతథంగా చిత్రింపబడే కథలంటే ఆమెకు ఎక్కువ అభిమానం. అలాటి కథల్ని ఆమె చదువగా నువ్వూ, నేనూ అప్పుడప్పుడూ వింటుండేవాళ్ళం. నీకు జ్ఞాపకం వుందోలేదో గాని ఒకసారి ఆమె ఒకకథ చదివింది. రాక్షసుడిలాంటి మనిషి ఒక డుంటాడు, వాడుచేయని కిరాతకకృత్యాలు లేవు. తనుచేసినవన్నీ దుష్కార్యాలేనని వాడికీ తెలుసు. కాని వా డందుకు పశ్చాత్తాపపడడు. పైగా వా డెన్ని ఘోర కృత్యాలు చేసినా లోకుల్లో వాడి అంతస్తు నానాటికీ పెరిగిపోతుంటుంది. కడకు తనూ కొంతవరకూ ప్రపం చాన్ని వుద్ధరించినట్లు ఆత్మసంతృప్తితో వాడు చనిపోతాడు. ఈకథ అసహజంగా వుందని నువ్వూ, మీపిన్నీ వాదించారు. నేను మాత్రం యిది సహజమేనని మీకు నచ్చజెప్పబోయాను. కారణం, మీకంటే నేను లోకాన్ని ఎక్కువగా చూచినవాణ్ణి. అదేపనిగా మానవుల్ని హతమార్చిన హంతకులు కొందరు పాప పరిహారార్థం రెండు అశ్రుబిందువులనైనా ధారబోయకుండా ఉరికంబాన్ని సమీపించడం నే నెరుగుదును. వాళ్ళు రాక్షసులు! వాళ్ళతో మనకు ప్రసక్తి లేదు.

"ఐతే మానవుల సంగతేమిటి? నా ఎరుకలో ఒక మనిషి వున్నాడు. వాడిని నేను దాదాపు నాలుగు దశాబ్దాలనుంచీ చూస్తు న్నాను. వాడు సంఘానికి చీడపురుగుగా బ్రతికాడు. మానవతుల శీలానికి ముప్పుగా బ్రతికాడు. నిరంతర దుర్వ్యసనాల్లో ఆస్తిని గుల్ల చేసి పారేశాడు. చిప్ప చేతి కొచ్చింది కాని వాడు మానవుడు మాత్రం కాలేదు. మానవుడైతే వాడికి పశ్చాత్తాపం కలగదా అనుకున్నాను. వా డిక మానవుడు కాలేడనుకున్నాను. కాని నువ్వింతలో ఆ మొండి చేతి ముసలివాణ్ణి గురించి జాబు వ్రాశావు. అంతటితో నా అంచనా తారుమారయింది."

సూర్యం త్రుళ్ళిపడ్డాడు. అక్కడికీ, యిక్కడికీ వచ్చి ఈ మొండిచేతి ముసలివాడు తనకథలోనే ప్రవేశిస్తున్నాడు:

"ఇప్పటికే నా యీ లేఖ నిన్ను చీకాకు పరుస్తోంది గదూ సూర్యం! లేదులే. అసలు విషయాన్నిక డొంకతిరుగుళ్లు లేకుండా నా చేత నయినంతవరకూ సంగ్రహంగా వ్రాయడానికి ప్రయత్నిస్తాను. ఏకాంతంగా కూచుని తీరిగ్గా చదువుకో."

సూర్యం ఉత్తరాన్ని జేబులో వుంచుకుని చరచరా మేడపైకి వెళ్ళాడు. గదితలుపులు మూసి కుర్చీలో కూచుంటూ మళ్ళీ కాగితాల్ని పైకి తీశాడు.

* * *

"అవి నేను క్రొత్తగా కాలేజిలో చేరిన రోజులు. కాని అప్ప టికే ఈ ప్రపంచం ఆనందధామమేమీ కాదనీ, కావలసినన్ని కష్టనష్టాల కిక్కడ కొరతలేదనీ నాకు బాగా తెలుసు. మా నాన్నగారు నన్నలా పెంచారు. అందు కాయన్నని లాభంలేదు. పిత్రార్జితంగా దక్కిన ఆస్తిపాస్తు లంతగా లేకపోయినా ఆయన అంతవరకూ సంసారాన్ని లాక్కురావడమే గొప్ప విశేషం. బాగా చదివి, డిగ్రీలు సంపాదించి, నేను పెద్దఉద్యోగం చేస్తుంటే ఒకసారి చూచి చనిపోవాలని నాన్నగా రప్పు డప్పుడూ అంటుండేవారు. ఆయన కోరికలోని పూర్వాపర భాగాల్లో మొదటిదైతే నెరవేరింది గాని, రెండోది నెరవేరకముందే ఆయన శాశ్వతంగా కళ్ళు మూసుకున్నారు.

ఉన్నవూళ్ళోనే హైస్కూలుండడం మూలాన స్కూల్ ఫైనల్ వరకూ నాచదువు మానాన్నగారికి బరువుగా తోచలేదు. వెనుకా ముందూ చూడకుండా రెండువందల రూపాయలు అప్పుచేసి ఆయన నన్ను కాలేజికి పంపించారు. ట్రంకు చేత్తోపట్టుకుని అనంతపురం స్టేషనులో దిగాను. ఆవూరి ముఖం చూడ్డం అదే తొలిసారి. కాలేజి ఎక్కడవుందో వాకబు చేసుకుంటూ వెళ్ళాను. ప్రిన్సిపాలుగారు సాదరంగా మాట్లాడి "ఈవూళ్ళో ఎక్కడుండ దలచుకున్నావు" అని అడిగారు. "అదే తెలియడంలేదండీ" అన్నాను. ఆయన చీటీలో ఒకపేరు వ్రాసియిచ్చి అక్కడికి వెళ్ళమన్నారు.

అది రంగమ్మ హోటలు! ఆ రోజుల్లో ఆచుట్టు ప్రక్కల భోజన ప్రియులందరికీ రంగమ్మ ఆరాధ్య దేవత. హోటలని పేర్కొంటు న్నారు గనుక అక్కడ కుర్చీలు, బల్లలు, పటాలు, పంకాలు, సర్వర్లూ, క్లీనర్లూ వుంటా రనుకున్నాను. కాని అక్కడ అలాంటి గందరగోళ మేమీ లేదు. పొరుగూళ్ళనుంచి వచ్చి చదువుకుంటున్న కాలేజి కుర్రాళ్ళు చాలా మట్టుకు అక్కడే భోంచేస్తారు. పైసా చూపిస్తే చాలు, రంగమ్మకు పోయిన ప్రాణంకూడా చక్కాలేచి వస్తుందని లోకంలో ఒక ప్రథ వుండేది. నూటికి తొంభై మందికి సర్వసామాన్యంగా వర్తించే ఆమాటకేంగానీ రంగమ్మ పరిచర్యలతోనూ, అంతకంటే మాటలతోనూ వాడుగ్గా తినేవాళ్ళకందరికీ స్వగృహాన్ని మరపించేది! నాలుగైదు రోజులు ఆ హోటల్లోనే ఓ గదిలో మకాంపెట్టి చూచాను. చదువుకోడానికి బొత్తిగా వీలుగా వుండలేదు. ఎప్పుడూ ఎడతెగని జనం. ఇలా కాదనుకుని ప్రత్యేకంగా వున్న ఓ గదికోసం అన్వేషణ ప్రారంభించాను.

ఆనాటికి అనంతపురం యిప్పుడున్నంత పెద్ద బస్తీకాదు. నాలు గైదు ముఖ్యమైన వీథుల్ని మినహాయిస్తే మిగిలిన వూరంతా మట్టి మట్టిమిద్దెల మయం. ఈ మట్టిమిద్దెలు డిటెక్టివ్ నవలల్లో అప్పు డప్పుడూ అపరాధపరిశోధకులకు తటస్థించే భూగర్భగృహాలకంటే ఒకించుక మెరుగ్గా వుండే, వంతే! ఒకటి రెండు అంకణాల వెడల్పున

కోసం వీధిగడప దగ్గరే కాచుకునివున్న ముసలావిడ "ఏం నాయనా, ఈరో జింత వేళమీరి వచ్చావు" అంది. కారణం చెప్పాను. ఏమో బాబూ! రోజూ ప్రొద్దుండగానే యిల్లు చేరుకునే వాడివి. ఈరోజు రాక పోయేసరికి దిగులేసింది. ఇది మగదిక్కు లేని యిల్లయిపోయె! ఏ అమ్మ గన్న బిడ్డవో నువ్వూ మాలో ఒకడివిగా మసలుకుంటున్నావు. ఈ రోజు మాఅబ్బాయికి తిథి చేశాను. బ్రతికుంటే వా డీపాటికి ఒకయింటి వాడై జానక్కి కూడా పెళ్ళిచేసి వుండేవాడు. రోగమా, రొష్టా? ఏమీ లేదు. ఆ దేముడికి కళ్ళు కుట్టినయ్. తీసుకెళ్ళిపోయాడు. వాడికి జానకంటే పంచప్రాణాలు. అయ్యా లేకపోయె, అన్నా లేకపోయె. నే నున్నా లేనిదానిక్రిందే జమ. దాని అభం, శుభం ఎవరు చూస్తారు?"

జీవిత ప్రవాహంలో అనేక సుడిగుండాల్లోపడి మునిగి తేలి గుక్కతిప్పుకున్న ఆముసలావిడను నే నేమని ఓదార్చగలను! ఐనా ఆమె తృప్తికి "అవును పాపం, నిజమే మరి" అంటూ నిట్టూర్చాను.

"బ్రతికుండి వాడు తన అత్తగారింటికి వస్తే వాడికి ఏరికోరి వంటకాలు చేసిపెట్టవలసింది జానకి. వాడి కేదేది యిష్టమో నాకంటే దానికి బాగా తెలుసు. పిచ్చిపిల్ల! వద్దన్నా ఈరోజు అవన్నీ చేసింది. దాని పిచ్చిగానీ, వాడొచ్చి తినబోతాడా బాబూ!"

ఈ ఆవేదన ఉపశమించడానికి ఏంచెప్పాలో నాకు తల చించు కున్నా స్ఫురించలేదు.

"పోనీ ఈపూట నువ్వు హోటలుకు వెళ్ళకపోతే నేం బాబూ! ఇక్కడే భోంచేయ గూడదూ!"

"దానికేం అవ్వా! తప్పకుండా భోంచేస్తాను" అన్నాను.

ముసలావిడ మెల్లగా లేచి గోడవెంబడే నడవలోకి వెళ్ళి మంచంపైన కూచుంది. నేనూ నడవలోనే భోజనానికి కూచున్నాను. జానకి పళ్ళెంలో అన్నం తెచ్చింది.

"మహారాజు, ఆయన చనిపోయినా మా కంతో యింతో మిగిల్చి పోయాడు. ఈయిల్లూ, వాకిలీగాక నాలుగైదెకరాలపొల

ముంది. కాలుమీద కాలువేసుకుని యింట్లో కూచున్నా నాలుగయి దొందల రూపాయల ఆదాయ మొస్తుంది. ఇది గాక వున్న నగానట్రా వుండనేవుంది. సంబంధం కుదిర్చి పెట్టి ముందునిలిచి శుభకార్యం చేసేవాళ్ళే లేంది!''

"ఆగడియవస్తే సంబంధం తనంతటదే వెదుక్కుంటూ వస్తుంది'' అని ప్రయత్నించి ఓమాటన్నాను.

కొంతసేపు పరధ్యానంగా వుండిపోయిన తర్వాత ముసలావిడ "అన్న కేంకావాలో చూస్తున్నావా జానకీ'' అంది.

"ఆకులో మొదటవేసిన అన్నం యింకా అలాగే వుంది'' అంది జానకి, అప్పటికి నేనేదో అపరాధం చేసినట్టు.

"ఇది మరీబాగుం దవ్వా! జానకిని వృకోదరుడిలాంటి వాడి కెవరికైనా కట్టబెట్టాలి! లేకుంటే అతగాడు మొదటవేసిన అన్నమైనా పూర్తిగా తిని నిభాయించుకోడం కష్టం'' అన్నాను.

జానకి కిలకిలా నవ్వుతూ రెండోదఫా పళ్ళెం నిండుకూ అన్నం తెచ్చింది.

జానకి అంత పొడుగరీ కాదు; పొట్టీ కాదు. నీటి కెద్దడిలేని బావిక్రింద, పుష్టిగా సత్తువ గలిగిన నల్లరేగడ పొలంలో గుమ్మటం లాగా పెరిగే అరటిచెట్టులాటి అంగసౌష్ఠవం ఆమెది! నిజానికి జానకి దేమంత అపురూపమైన సౌందర్యం కాదు. అంతమాత్రం రూప వతులు మనకెక్కడైనా కనిపిస్తారు. సౌందర్యం కన్నా ప్రధానంగా ఆమె చూపుల్లోనూ, మాట్లాడే తీరులోనూ ఎదుటివారికి కొట్టొచ్చినట్లు కనిపించేది ఆమె అమాయకత్వం. హృదయంలోనుంచి పెల్లుబికిన భావాన్ని గళంలోనే మింగి, మెరపులా హఠాత్తుగా వుద్భవించే దర హాసాన్ని పెదవులపైకి వచ్చీరాకముందే తుడిచిపెట్టి తెచ్చికోలు అభి నయంతో కృత్రిమంగా ప్రవర్తించడం జానకికి బొత్తిగా చేతగాదు. ఆమె ఏమాటచెప్పినా అది భూగర్భంలోనుంచి అప్రయత్నంగా పైకి ప్రసరించే జలధారలా, స్వచ్ఛంగా రమణీయంగా ధ్వనిస్తుంది. ఎంత మాత్రం ఛలోక్తి కయినా ఆమె గలగలా నవ్వేస్తుంది. ఆనవ్వు శర

త్కాల కౌముదిలా చల్లగా, తెల్లగా విరిసి ఎదుటివారికి హాయిహాయి అనిపిస్తుంది. పదిపదిహేను రోజులకు ముందు జానకి నాకు క్రొత్త; నేను జానకికి క్రొత్త. కాని ఆమాటా, ఆనవ్వూ ఈస్వల్ప వ్యవధిలో కొత్తదనాన్ని మటుమాయంచేసి పారేశాయి.

"అమ్మాయీ, జానకీ!" అని సంబోధించే వాణ్ణి తమాషాకు.

"ఏమండీ అన్నయ్యగారూ!" అంటూ జానకి వాగ్వాదానికి సిద్ధమయ్యేది.

"మరేంలేదు. ఈరో జొక పెళ్ళి సంబంధం చూచానులే" అంటూ ఆమె వుడుకుమోత్తనం ఎలా వ్యక్తపరుస్తుందోనని నిలువెల్లా కళ్ళుచేసుకుని ఆమెవైపు చూస్తూ వుండిపోయేవాణ్ణి.

"చూస్తారు, చూస్తారు! చూడకేం! అప్పో, సప్పో చేసి తమ ర్నింత దూరం పంపించింది యిక్కడెవరికో పెళ్ళి సంబంధాలు చూడ్డానికి కాదు. గుట్టుగా చదువుకోండి."

"అది కాదు జానకీ! మరి నీకు నేను చూచిన వరుడున్నాడు చూచావూ, అతడు అమాంతం నీతలకాయంత యినపగుండును యిరవైబారల దూరానికి విసిరి పారేస్తాడు! వాడి ఛాతీ వుందిరా బాబూ, ఫిరంగులుపెట్టి కాల్చుకోనీ చెక్కుచెదరదు. అంతేకాదులే జానకీ! వాడి భోజన పరాక్రమం గూడా చెప్పుకోదగ్గదే! నువ్వు ఒక దానివెంబడి ఒకటిగా ఐదు విస్తర్లువేసినా ఊఁ ఆఁ అనకుండా అన్నీ ఖాళీచేసి గానీ లేవడు."

చిరుకోపం ముఖంలో పరవళ్ళుద్రొక్కగా, ఒక్క విసురున పైకిలేచి ముందుకుపోయి ఈ భుజం మీదినుంచి ఆ భుజంమీదికి విల్లులా పడుతున్న పొడుగాటి జడను వెనక్కి తీసుకుంటూ జానకి తల్లి దగ్గరకు వెళ్ళి "చూడవే అమ్మా! అన్నయ్య ఎవణ్నో బకాసురుణ్ణి తీసుకరాబోతున్నాడు" అంటూ ఏడుపు ముఖం పెట్టేది.

"అదేమోనమ్మా! మీ అన్నా, నువ్వూ పడండి, లేవండి! నాకు తెలియదు. అతడు బకాసురుణ్ణి తెచ్చినాసరే, భీముణ్ణి తెచ్చినా సరే, నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోవలసిందే." ముసలావిడ తన తీర్పు తేల్చి చెప్పేసేది.

"చేసుకుంటాలే మీరు చూద్దురుగానీ! ముందు అట్లకాడ పొయిలో పెట్టి నాలుగు వాతలు తీస్తాను. ఎంతభీముడైనా ఒళ్ళుకాలి నోరు బాదుకుంటాడు."

* * *

ఓరోజు సాయంత్రం ప్లే గ్రౌండునుంచి యింటికి వచ్చి, స్నానం చేయడానికి పెరట్లోకి వెళ్ళాను. తొట్టిలో నీళ్ళులేవు. నా కెందుకో కోపంవచ్చింది; చేదను బావిలోవేసి చేంతాడు జారవిడుస్తున్నాను. చేద దరికి తగిలిన శబ్దం వినిపించిందేమో, జానకి లోపలినుంచీ పరుగెత్తుకుని వచ్చింది.

"అదేమిటి? ఎప్పుడూలేని వాడుక!"

నేను వెనుదిరిగి చూడలేదు. నాపాటుకు నేను నీళ్ళుతోడి తొట్లో పోస్తున్నాను.

"పోసింది చాలు. ఇక స్నానం చెయ్యొచ్చు" అంది జానకి.

చేత చెంబు తీసుకుని తొట్లో ముంచబోయాను. వట్టిగాల్లో చెంబేం మునుగుతుంది! తొట్లో ఒక్క చుక్క నీళ్ళుగూడా లేవు.

"అబ్బాయిగారి కలాగే కావాలి! కోపమొస్తే మాత్రం క్రింద తూము మూసిందీ లేందీ చూచుకోవద్దూ" అంటూ జానకి తూము మూసి తరువాత చేద చేతికి తీసుకుంది.

"నా కొకరి మీద కోపమెందు కొస్తుంది?" అన్నాను.

"ఎందుకొచ్చిందో చేదనడిగితే తెలుస్తుంది. పాపం, అది కుయ్యో, మొర్రో అని మొత్తుకుంటుంటే పరుగెత్తొచ్చాను."

"ఐతే నువ్వు చేద ఏడుస్తోందని పరుగెత్తొచ్చావు గాని, నేను బాధపడుతున్నానని కాదు!"

"అయ్యో! ఎవ్వారమా! ఇవేం ఎత్తిపొడుపు లమ్మా! ఇలా రాచి రంపానబెడితే ఆ రాబోయే వదినగారిగతి ఏం కావాలో ఏమిటో!"

రాబోయే వదినగారినిగురించి మాట్లాడ్డమంటే జానకికి సరదా! ఆమె నోటంట ఆ మాటలు వినడానికి నాకూ సరదాగానే వుండేది! అసలు జానకిని చూచినతర్వాతనే ననుకుంటాను, నాకు పెళ్ళి చేసు

కోడం గూడా ఒకమంచిపనేనన్న అభిప్రాయం కలిగింది. జానకి లాంటి సహచారిణి దొరికితే ఎలాటి దుర్గమపథంలోనైనా సునాయాసంగా ప్రయాణం చేయవచ్చు. కాని జానకిలాంటి అమ్మాయి దొరకడమే దుస్తరం! అలాటివాళ్ళు నూటికీ కోటికీ ఒకరుంటారో, వుండరో!

దసరాలోనూ, క్రిస్మస్‌లోనూ రెండుసార్లు ఊరికి వెళ్ళి వచ్చాను. వారానికోసారైనా జానకి వూరికి వుత్తరంవ్రాసేది. క్రిస్మస్ సెలవుల చివరిరోజుల్లో జానకిదగ్గిరనుంచి ఓవుత్తరం వచ్చింది. అందులో ఈసారి నేను అనంతపురం వచ్చినమీదట హోటలుతిండి మానేయాలనీ, అలా మానకుంటే గదైనా ఖాళీచేసేయాలనీ తనతల్లి నిక్కచ్చిగా చెబుతున్నట్టు ఆమె వ్రాసింది. ముసలావిడ అలాటి నిర్ణయానికి రావడంలో ముప్పాతికమువ్వీసం బాధ్యత జానకిదైవుంటుందని నాకుతెలుసు. కాని నేనెందుకో చొరవతీసుకుని ఆ తల్లికూతుళ్ళు చెప్పినట్టు చేయలేకపోయాను. "ఎలాగా వారానికి రెండుమూడుపూటలు యిక్కడే భోంచేస్తున్నాను. ఇక స్నానపానాదులన్నీ మీరే చూచుకుంటున్నారాయె. ఐనా నాకేం అభ్యంతరం లేదు. కాని నాన్నగారు నామూలంగా ఒకరికి శ్రమకలిగితే ఒప్పుకోరు" అని వాళ్ళకు నచ్చ జెప్పుకున్నాను.

మార్చినెలసమీపం కావస్తోంది. చదువుల గొడవలో మునిగిపోయినందువల్ల మునపటిలా జానకితో మాట్లాడ్డానికి తీరికయ్యేదిగాదు. కాని వీలుచిక్కినప్పుడల్లా జానకి గదిలోకేవచ్చేసేది. ఆయింట్లో కుర్రాళ్ళు లేనందువల్ల నెమ్మదిగా చదువుకోవచ్చునని మొదట నేనాశించాను. కాని మాటల్లోనూ, చిలిపితనంలోనూ ఒక్కజానకే పదిమంది కుర్రవాళ్ళపెట్టు! "బొత్తిగా తలగడ లేదన్నయ్యా! ఈ పుస్తకం తీసుకుపోతున్నా" అంటూ ఆవిడ నా ఇండియన్ హిస్టరీ వాల్యూము చేతికి తీసుకునేది. "పరీక్షలొచ్చేస్తున్నాయి జానకీ, నీకు పుణ్యముంటుంది. దాన్నక్కడ పెట్టి వెళ్ళు" అని ప్రాధేయపడేవాణ్ణి.

"ఇన్ని పుస్తకాలున్నాయే, యివన్నీ చదివితే చాలదూ"

అంటూ జానకి కిటికీకి ఎదురుగా కూచునేది. నేను పుస్తకం మూసి పెట్టి "వంటాగింటా మాని నువ్విక్కడి కెందుకొచ్చావో, ఒకటిరెండు మాటల్లో చెప్పెయ్ జానకీ! నేను చదువుకోవాలి" అనేవాణ్ణి.

"ఇన్నిపుస్తకాలు చదువుతావు గదా! ఒకకథ చెప్పగూడదూ పోనీ."

"వీటిల్లో కథలుండవు జానకీ! అంతా చరిత్ర."

"పోనీ ఆచరిత్రే కొంచెం చెప్పన్నయ్యా! వింటాను."

నేను పక్కున నవ్వేసేవాణ్ణి. జానకీ నాతోబాటు నవ్వేది. వీథంట వెళ్ళేవాళ్ళు మమ్మల్ని ఆశ్చర్యంగా చూచేవాళ్ళు. ఇరుగింటి పొరుగింటివా ళ్ళేమనుకునేవారో నాకు తెలియదు. కాని జానకి ఎవరినీ లెక్కపెట్టేదికాదు.

ఆ తల్లీకూతుళ్ళని చూస్తుంటే ఆకుటుంబానికీ, మిగతా ప్రపంచానికీ మధ్య లంకె లెప్పుడో విచ్ఛిన్నమైపోయినట్లు తోచేది. ఒక విధంగా వాళ్ళది ఒంటరి జీవితం. జానకి మేనత్తగారు అవూళ్ళోనే వున్నారు. ముసలావిడ మాటల్లో ఒక్కొక్కప్పుడు వూళ్ళో నాలుగో వీధిలోనే వున్న ఆబంధువులని గురించి ప్రసక్తితెచ్చేది. వాళ్ళు కొత్తగా కారు కొన్నారు. మేడకట్టించారు. పెద్దవ్యాపారం సాగుతోంది. ఆమేనత్తకు ఒకే ఒక కొడుకున్నాడు. కాపురాలు రెండూ ఒకేఛాయాలో వున్నప్పుడు అతడికి జానకిని చేసుకోవాలని వాళ్ళు చెబుతుండేవారు. నడుమంతరపుసిరిలో ఆ బంధుప్రేమ మండుటిసుకలో జలకణంలా యింకిపోయింది. వాళ్ళిప్పు డీ వూళ్ళో బంధువు లున్నారని భావించడమేలేదు.

"వాడిని నువ్వూ ఎప్పుడైనా చూచేవుంటావు చంద్రం! మరేం పనిలేదు. వీథుల్లో తిరుగుతుంటాడు. వాడిసంగతి నేను చెప్పడం బాగుండదు. ఊళ్ళో ఎవర్నడిగినా నీకుతెలుస్తుంది. వాసు వస్తున్నాడంటే ఇక వయసు ఆడపడుచులు యిళ్ళల్లో దూరి గడెవేసుకుంటారు" అనేది ముసలావిడ.

"ఎవరెట్లాపోతే మనకేమే అమ్మా! అతగాడైనా ఈమధ్య

నేగా యింత అధ్వాన్నంగా తయారైంది! ఐనా ముక్కుదాడు లేక పోతే కోడెదూడ చెప్పినమాట వింటుందీ?" అంటూ చర్చలో పాల్గొనేది జానకి.

"ముకుదాడుకేం! నువ్వున్నావుగా! నీకంటే మంచి ముకుదాడు ఎక్కడ దొరుకుతుంది జానకీ! నేను చెబుతున్నా నవ్వా, ఆకోడెకు ఈముకుదాడు తగిలిస్తే పొగరణిగిపోతుంది" అంటూ నేను వుచితంగా సలహాయిచ్చేవాణ్ణి.

"నేనైతేనా! చెవులునులిమి గదిలో కూలదీసి అతగాడిచుట్టూ గిరిగీసేదాన్ని! ఏమనుకున్నావో!"

అదేం ఆత్మవిశ్వాసం! ఈ ప్రపంచంలో తనకు అసాధ్యమైన పనంటూ ఒకటి లేనేలేదనుకుంటోందా ఈ జానకి! ఏమో, నా కర్థమయ్యేది కాదు.

ఆత్మవిశ్వాసం సంగతలావుండగా ఆమె యితరుల్నిగూడా అంత దృఢంగానే విశ్వసిస్తుంది.

అదే ఆమెకొంప ముంచింది.

* * *

సంక్రాంతి పండుగతర్వాత నాలుగైదురోజులై వుంటుంది. ఆరాత్రి బాగా ప్రొద్దుపోయేంతవరకూ చదువుతూవుండిపోయాను. తాలూకా కచ్చేరిలో జవాను పన్నెండు గంటలు కొట్టాడు. నాలుగ్గంటలకు అలారంపెట్టి, దీపం చిన్నదిచేసి చాపపైన పడుకున్నాను. ఇంకా తల్లో గ్రీకుదేశ రాజకీయ కల్లోలాలు, ఆంగ్లేయుల గులాబీపూల యుద్ధాలు, హిందూదేశంలో మహమ్మదీయ దండయాత్రలు కలగాపులగంగా సుళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. నిద్రాదేవి పూనకంలో క్రమక్రమంగా బుర్రవేడి తగ్గుతోంది. ఇంకొక అయిదునిమిషాల్లో గాఢంగా నిద్ర పట్టి వుండేదేమో! వీథిమెట్లపైన ఏదోశబ్దం వినిపించింది. ఎవరిదో పదధ్వని! అదేవీథిలో అప్పుడప్పుడూ దొంగతనాలు జరుగుతుంటాయి. కొంత జాగ్రత్తపడడం ఎందుకైనా మంచిది. దీపం హెచ్చించడానికి చేయిచాచాను. కాని లాంతరు చేతికింకా ఒక మూరదూరంలో వుండిపోయింది.

నేను పడుకున్న గదికి ఎదురుగా వరండావుంది. వరండాలో గదికిప్రక్కగా పాతకాలంనాటి నగిషీ పనుల ద్వారబంధమూ, గడ్డపారలకైనా భయపడని తలుపూ వున్నాయి. సింహద్వారానికి అటువైపున రెండుగజాల్లో లోపల గదివైపుకు తెరచుకునే రెండు తలుపుల కిటికీ ఒకటివుంది. కిటికీకి బలమైనకమ్ములున్నాయి. వీధివైపునుంచి దొంగ యింట్లో ప్రవేశించడం అసాధ్యం. కంగారుపడి ఆ వచ్చిన దొంగను బెదరగొట్టడ మెందుకని దీపం పెద్దది జేసే ప్రయత్నం మానుకున్నాను.

గదిలో పడుకునే, వరండాలో ఏం జరుగుతోందో తెలుసుకోడానికి నాకు గుడ్డి దీపం కూడా కొంత సహకరించింది. మూడు చెక్కలతో బిగింపబడిన గది తలుపులో చెక్కకూ చెక్కకూ నడుమ సందులున్నాయి. ఆ సందుల్లోనుంచి దీపపు వెలుగు వరండా చివర వున్న గోడపైన పడుతోంది. ఉన్నట్టుండి ఆ కాంతికిరణాలకు అవరోధం తటస్థించింది. సందేహం లేదు. అదొక మానవాకారం!

కిటికీదగ్గర నిలబడి కమ్మిల్లోనుంచి గదిలోపలికి చూస్తున్నాడు. ఎవరో? ఎందుకో? నా కవగతం కాలేదు.

"జానీ! జానీ!" పిలుపు చాలా తేలిగ్గా వినిపించింది.

ఐతే వాడెవడో జానకికి పరిచితుడేనన్నమాట! ఎవడు వాడు? వాడి గొంతు నులిమేస్తే బాగుండును. ఎముకలు విరిచి వాడి శరీరాన్ని ముద్దజేసి ఫుట్‌బాల్లా ఆకాశానికి యెగురతంతే యింకా బాగుండును.

ఇంతలో గాజులు గలగల మన్నాయి.

"ఏమిటిది? ఎందుకూ?" జానకి గొంతు.

"తలుపుతియ్—"

"ఎందుకో చెప్పవేం?"

"తియ్, చెబుతాను."

తలుపుదగ్గరికి జరిగాను. కనుమరుగై పోయేలోపల వాడి ముఖాన్నొకసారి స్పష్టంగా చూడాలని నా ఆదుర్దా. చూచి నేను చేయ

గలిగిందేమీలేదు. ఐనా వాణ్ణి చూడ్డానికి ప్రయత్నించాను. గ్రుడ్డి వెలుగులో వాడి ముఖం నాకు ఒక్క క్షణం మాత్రం కనిపించింది. ఆ వ్యవధిలోనే నేను వాణ్ణి పోల్చుకున్నాను.

వాడు ద్వారబంధాన్ని సమీపించాడు. తలుపు మెల్లగా తెరుచుకుంది. వాడు నీడలా లోపలికి జారిపోయాడు. తలుపుకు గడియ పడింది. ఎంత జాగ్రత్తగా వేసినా కీచుమనడం ఆ గడియ అలవాటు.

ఆ అర్ధరాత్రివేళ నా హృదయంలో ఎలాటి తుపాను ఘూర్ణిల్లిందో నేను చెప్పలేను. నా కళ్ళకు ప్రపంచం గిర్రున తిరుగుతున్నట్టు తోచింది. నే నింతవరకూ స్వర్గంలో వున్నట్టు భ్రమించాను. కాదు. ఇది నరకం. స్వర్గమన్న అపోహతో నేను నరకలోకంలోపరిభ్రమిస్తున్నాను. అబ్బ! ఏం బాధ యిది! సలసల కాగుతున్న తైలంలో పడదోసి నన్నెందుకు మాడ్చి వేస్తున్నారు? సూదులు తాపడం చేసిన యంత్రఫలకాల మధ్య నిలబెట్టి నన్నెందుకు చిత్రహింసకు గురిచేస్తున్నారు? నే నేం తప్పు చేశానని?

తప్పుచేసింది నేను గాదు! జానకి. ఆమె తప్పు చేస్తోందని నే నెందుకు బాధపడాలి? ఆమె ఎవతె, నే నెవణ్ణి? నేను త్రాచుపామును పుష్పహార మనుకున్నాను. నిజం ఈనాటికి తేలింది. ఫణంలా పైకి లేచిన యౌవన దురహంకారంతో కళ్ళు కానకుండా ప్రవర్తిస్తున్నావా జానకీ! ప్రవర్తించు, నువ్వేమైపోయినా నాకు చింత లేదు!

దీపం పెద్దది జేశాను. కూజాను పైకెత్తి ఒక చుక్క నీళ్ళైనా మిగల్చకుండా గుటగుట త్రాగేశాను. నిద్ర వచ్చే అవకాశం దాటిపోయింది. ఈ రాత్రికి జాగరణే! చేతికి తగిలిన పుస్తకాన్ని పైకి తీశాను.

కాని మనసు పుస్తకంలో లీనంకావడం లేదు. అది కళ్ళెం లేని గుర్రంలా ఎంత ప్రయత్నించినా పది పదిహేను రోజుల క్రితం జరిగిన సంభవంపైకే ప్రసరిస్తోంది.

ఆ రోజు ఆదివారం. రాత్రి పదిగంటల వేళ. నాటకం నుంచి ఒక మిత్రుడితో బాటు యింటికొస్తున్నాను.

బజారు నట్టనడుమ ఒక పెద్దగుంపు పోగై వుంది.

"ఏం జరిగింది?" మిత్రుణ్ణి ప్రశ్నించాను.

అతడు జనంలోదూరి అసలు దృశ్యాన్ని చూచి వచ్చి "త్రాగుబోతు, త్రాగి మత్తులో ఒళ్ళు తెలియక క్రింద పడిపోయాడు" అన్నాడు.

"ఎవడు వాడు?"

"చూచిరా, వాడికథ చెబుతాను."

మనుషుల్ని ఒత్తిగించుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళాను. నిజంగా అది చూడవలసిన దృశ్యం! క్రింద పడివున్నవాడు ముసలీ ముతకా కాదు. వాడి వయస్సు పాతికేళ్ళకు లోబడివుంటుంది. మంచి స్ఫుర ద్రూపి. తెల్లటి గ్లాస్గోమల్లు పంచమీద సిల్కుజుబ్బా తొడుక్కున్నాడు. దొరలు కాల్చుకునే సిగరెట్ల తాలూకు టిన్ను ఒకటి అతడి జేబులో నుంచి క్రిందపడి మూత వూడిపోగా సిగరెట్లు వీధిలో చెల్లాచెదరుగా పడివున్నాయి. నలుగురైదుగురు ఆ సిగరెట్లనే ముట్టించుకుని జీవం వుందో లేదో తెలుసుకోడానికి కాబోలు వంగి ఆ పడిపోయి వున్న వాడి ముఖం మీదికే పొగ వదులుతున్నారు!

గుండెలు బరువెక్కగా గుంపులోనుంచి బయటికి వచ్చి స్నేహితుణ్ణి కలుసుకుంటూ "వాడి కథ చెబుతా నన్నావే" అని జ్ఞాపకం చేశాను.

"వాడి దీ వూరే. నేనూ, వాడూ ఒక సంవత్సరంపాటు ఒకే డస్కులో కూచుని చదువుకున్నాం. ఆ తరువాత నేను పై తరగతికి వెళ్ళిపోయాను. వాడా తరగతిలోనే, ఆ డస్కులోనే వుండి పోయాడు. అంతెందుకు? వాడి చదువు ఆ తరగతిలోనే పూర్తయి పోయిందని చెబితే ఒక్కమాటతో సరిపోతుంది."

"బాగా డబ్బున్నవా డేమిటి?"

"డబ్బూ వుంది. డబ్బుతోబాటు అబ్బిన దుర్వ్యసనాలూ వున్నాయి. తండ్రి లేడు. తల్లి వుంది. ఆమెగారికి వీడంటే చెప్ప లేనంత ముద్దు! వీడు తాగి తందనాలాడినా, ప్రొద్దు మాటు మణక్క-

ముందే సందుల్లో షికారు తిరిగినా ఆవిడకు తప్పుగా తోచదు. డబ్బుంది గనుక ఆ డబ్బుతో సాధ్యమైన ఆనందాలను వీ డనుభవి స్తుంటే చూడలేక లోకం కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకుంటోందని ఆమె అనుకుంటుంది.''

"అయ్యో! గ్రహచారమా!'' అంటూ విస్తుపోయాను.

"దురాచారాన్ని, వ్యభిచారాన్ని గ్రహచారమని నువ్వు సరి పెట్టుకో జూస్తే, నాకేం చింతలేదు. కాని వీటివల్ల చిట్టచివరకు మిగి లేది మాత్రం విచారం. లేకపోతే వినాశం'' అన్నాడు మిత్రుడు ఒక సత్యాన్ని సిద్ధాంతరీకరించినట్టు.

"ఇంతకూ వీడి పేరు చెప్పావుకావే'' అన్నాను.

"లక్షణమైన పేరు. వాసుదేవమూర్తి. సంగ్రహంగా వాసు అని వ్యవహరింపబడుతాడు.

తల దిమ్మ తిరిగింది. వీడేనా వాసు! వీడేనా జానకి మేనత్త కొడుకు?....అప్పటి కింతే అనుకున్నాను. కాని యింతలోనే ఈ రాత్రివేళ ఒంటరిగా గదిలో కూచుని, జానకి తలుపు తీయగా యింట్లో ప్రవేశించింది కూడా వీడేనా అని వితర్కించుకుంటున్నాను. కళ్ళతో ప్రత్యక్షంగా చూచిన తర్వాతగూడా సందేహ మేమిటి? వాడే వీడు!

ఎప్పుడు తలగడపైకి వాలిపోయానో తెలియదు. అది నిద్ర అని చెప్పడానికి వీల్లేదు. మనసూ, బుద్ధీ, మెదడూ అన్నీ శ్రమించి యిక శక్తిలేక శోషిల్లిపోయినప్పుడు కలిగే ఒక విచిత్రావస్థ. కళ్ళు తెరిచేసరికి సూర్యకిరణాలు కిటికీగుండా చాపపైన పడుతున్నాయి. దీపం పెద్దదిగా వెలుగుతూనే వుంది.

తలుపు తెరుచుకుని పెరట్లోకి వెళ్ళాను. జానకి బావిదగ్గర అంట్లు తోముకుంటోంది. ఆమె ముఖంలో చింతాకంత విచారమైనా వ్యక్తం కావడంలేదు.

"అదేమిటన్నయ్యా! రెండు నెలలు పడకబడిన వాడిలా తయారై వున్నావు'' పరామర్శించింది జానకి.

"రాత్రి నాకు పిచ్చిబట్టింది" అన్నాను.

"దెయ్యం పట్టలేదుగదా!"

"ఆ పట్టే దయ్యమేదో నిన్నే పట్టింది" అందామనుకున్నాను. అనబోయాను. కాని అనలేదు.

ఆ రోజు హోటల్లో భోంచేస్తూ "నా కొక గది చూచిపెడ్తావా రంగమ్మత్తా" అని అడిగాను.

"ఏం! ఇప్పుడున్నదాని కేమొచ్చింది?" అంది రంగమ్మ.

"ఏమో, నాకు సరిపడ్డంలేదు."

"ఆ అమ్మాకూతుళ్ళు నిన్ను సొంత మనిషికి మల్లే చూచు కుంటుంటే సరిపడలేదంటా వేమిటి? ఐనా ఎండాకాలం సెలవులు రానీ; వుండు. ఎక్కడైనా గది ఖాళీ అయితే చెబుతాను."

పెరట్లోకి వెళ్ళి చెయ్యి కడుక్కుంటూ వుండగా రంగమ్మత్త దగ్గరగా వచ్చి "ఏం చంద్రయ్యా! ఉన్నట్టుండి గది మార్చేయా లంటున్నావు. ఏం జరిగిం దేమిటి?" అని ప్రశ్నించింది.

ఆవులిస్తే ప్రేవులు లెక్కబెట్టే వాలకం రంగమ్మది! అను మానమంటూ ఒకటి కలగాలేగాని దాని కలరూపు తెలుసుకోడానికి ఆవిడకు వెయ్యి వుపాయాలు చేతనౌను. ఆమె నాలుగు గోడలమధ్య వుంటూనే తీగను కదిలిస్తుంది. అంతటితో పట్టణం, పట్టణమంతా డొంకలా కదలిపోతుంది.

"అబ్బే, విశేషమేమీలేదు. ఆగది కాలేజికి కొంచెం దూరంగా వుం దంతే" అన్నాను.

వేసవి సెలవులు మార్చి మూడోవారంలో ప్రారంభమౌతాయి. ఈ ఏడెనిమిది వారాలూ వీలైనంతవరకూ గదివైపు కాలహరణం చేయదలచుకున్నాను. కంబైండ్‌స్టడీ అని పేరుబెట్టి మేం నాలుగైదు మంది సహపాఠకులం కాలేజీలోనే ఓగదిలో చదువుకోసాగాము. అప్పుడప్పుడూ పుస్తకాలకనీ, బట్టలకనీ గదిదగ్గరికి వెళ్ళవలసి వచ్చేది. వెళ్ళినప్పుడల్లా ముక్తసరిగా ముసలావిడతో మూడు మాటలు మాట్లాడి బయటికి వచ్చేయాలని అనుకునేవాణ్ణి. కాని జానకి విడిచి

పెట్టేదికాదు. "వేళకు స్నానం చేయడంలేదు, ఇంటికి రావడంలేదు, చదివి చదివి కళ్ళు లోపలికి పోయాయి, ముఖం పీక్కుపోయింది. మనిషిని క్రుంగదీసే చదువు చదివేం, చదువకేం" అంటూ సాధించేది.

ఈ జానకినిగురించి నే నేమనుకోను? తను చేస్తున్నది తీవ్ర మైన తప్పిదమని ఈమెకు తెలియదా? లేక తెలిసే చేస్తోందా? దీనివల్ల ఏలాటి విషమపరిణామాలు ఏర్పడ్డానికి అవకాశముందో ఈమె బుద్ధికి తట్టడంలేదా? ఏమో, జానకిదంతా అయోమయం! నాపాలిటి కామె ఒక చిక్కువిడని సమస్య.

వక్కకొఙికేలోపుగా గ్రుంకిపోయే ప్రొద్దుతోనూ, ఎంతకూ అంతంగాని రాత్రులతోనూ యిరవై ఎనిమిది రోజుల ఫిబ్రవరినెల శరవేగంతో గడిచిపోయింది. పరీక్షవ్రాసి, పెట్టే బేడా సర్దుకుని వీడ్కోలు తీసుకోడానికి యింటి లోపలికి వెళ్ళాను. మంచాన్ని అంటి పెట్టుకపోయిన ముసలావిడ ముఖంలో క్రమేపీ జీవకళ నీరసించి పోతోంది. జానకి ముఖంలో సైతం ఎన్నడూ లేంది ఒక విచారరేఖ నా కారోజున స్పష్టంగా పొడగట్టింది. అది నేను వెళ్ళిపోతున్నందుకు కలిగిన విచారమా? లేక స్వయంకృతాపరాధాన్ని హఠాత్తుగా గుర్తించి నందువల్ల కలిగిన పశ్చాత్తాపం గుండెల్లోనుంచి పొంగి ఆమె ముఖాన్ని వివర్ణంచేసి వేస్తోందా?

"వెళ్ళొస్తాను జానకీ?" అన్నాను.

వంట చేసుకుంటున్న జానకి నాకేసి తిరిగింది. ఆమె కళ్ళలో నుంచి కన్నీరు ధారలుగట్టి ప్రవహిస్తోంది.

"ఎందుకేడుస్తావు జానకీ?" అది వూరడింపుకాదు. ఊరికే నిర్లిప్తంగా ప్రశ్నించాను.

"అమ్మస్థితి యిలా దిగజారిపోతోంది. నాకు అన్నతమ్ముళ్ళు లేరు. అక్కచెల్లెళ్ళు లేరు.

"అవును. నిజమే" అన్నాను.

"ఈ దిక్కులేనిదాన్ని మరచిపోతావా అన్నయ్యా!"

ఒక్కసారిగా నేను హృదయానికి బిగించుకున్న ముళ్ళన్నీ పుటుక్కున తెగిపోయాయి. కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిలిచాయి. ముఖాన్ని మరో వైపుకు తిప్పుకుంటూ "ఎలా మరచిపోగలను జానకీ! నువ్వింతటి మంచిదానివి గాకపోతే మరచిపోయేవాడినేమో! మనుషులకింత మంచి తనం పనికిరాదు. మనుషుల్లో పశువులున్నారు. వాళ్ళు తేనెపూసిన కతులో తడిగొంతుకలు కోస్తారు. ఐనా నీకేం భయంలేదు. భగవంతుడు నిన్ను రక్షిస్తాడు" అన్నాను.

బహుశా నామాటలు అర్థమై వుండవు. జానకి నివ్వెర పోతోంది.

"అవును జానకీ? ఇవి నేను చెప్పిన మాటలుకావు. ఎవరో నాచేత పలికించారు" అంటూ పెట్టెతీసుకుని బయటికి వచ్చాను.

జానకి గది గుమ్మంవైపు చూస్తూ "మళ్ళీ వస్తావుగదూ అన్నయ్యా! ఈసారి నువ్వు వచ్చేంతవరకూ ఈతలుపు యిలాగే వుంటుంది. నువ్వే వచ్చి తీసుకోవాలి" అంది.

"అలాగే జానకీ! జాబులు వ్రాస్తుంటావుగదూ!" అప్రయత్నంగానే అడిగాడు.

జానకి కంఠానికి అనుకుని వ్రాస్తా నన్నట్టు తలాడించింది. నేను తలవంచుకుని వీధి వెంబడి నడవసాగాను....

*　　　*　　　*

"ఏమండీ! ఏమండీ!" తలుపుపైన చప్పుడుతోబాటు పిలుపు వినిపించింది.

"ఎవరూ ? ఏమిటీ ? ఎందుకూ ?" అంటూ పైకిలేచాడు సూర్యం.

"అయ్యోరామ! అదేం కంగారు బాబూ! అదేపనిగా టెలిఫోన్ మ్రోగుతుంటే పిలుద్దామని వొచ్చాను" అంది నీరజ.

తలుపు తెరుస్తూ సూర్యం "ఎవరో అడగలేక పోయావా" అన్నాడు.

"అడక్కేం! 'మాట్లాడుతున్నది డాక్టర్ చెట్టూర్. అవసరం, అత్యవసరం' అని గోలబెడుతున్నాడు."

సూర్యం ఒకసారికి మూడేసి నాలుగేసి మెట్లుగా క్రిందికి లంఘించి రిసీవరు చేతికి తీసుకున్నాడు.

"హలో డాక్టర్! నేను సూర్యనారాయణని. ఏం జరిగింది?"

"ఉదయం మీరు పంపించారే ఆ ముసలాడు...."

"ఏమయ్యాడు?"

"అతడి స్థితి చాలా అపాయకరంగా వుంది."

"ఉంటుంది. ఎందుకుండదు? వాడు సంఘానికి చీడ పురుగ్గా బ్రతికాడు. మానవతుల శీలానికి ముప్పుగా బ్రతికాడు. ఈ మాట నేను చెప్పడంలేదు. మా నాన్నగారు చెబుతున్నారు. పాపాలు వూరికే వదుల్తాయా, డాక్టర్? పాములు కప్పల్ని తరుముతాయి. పాపాలు మనుషుల్ని వెంటాడుతాయ్. వెంటాడనీ. అందు కెవరేం చేయగలరు? మీరు....మీరు...."

చేతిని సూర్యం నోటి కడ్డంగా చాచి "ఏమిటండీ మీ గగ్గోలు" అంటూ అపవారించింది నీరజ.

సూర్యం కాస్త తమాయించుకుని నీరజ చేతిని ఆవలికి తోసి వేస్తూ "మీ చేతనయింది మీరు చేయండి, డాక్టర్. అంతకంటే నేనేం చెప్పగలను" అన్నాడు.

"ఆల్ రైట్! ప్రయత్నిస్తాను" అంది అవతలి కంఠం. సూర్యం రిశీవరును యథాస్థానంలో వుంచి మేడమెట్లకేసి తిరిగాడు.

"కాసేపుండండి. కాఫీ తీసుకెళ్దురుగానీ" అంటూ నీరజ వంట గదికేసి వెళ్ళింది.

చేతివేళ్ళను క్రాపింగులో దూర్చి కణతల్ని గట్టిగా అదిమి పట్టుకుంటూ కళ్ళు మూసుకుని సూర్యం కుర్చీలో కూచున్నాడు. నీరజ ఎప్పుడు వచ్చిందో సూర్యానికి తెలియదు. పెదవులకు వేడి కప్పు తగిలి చురుక్కు మనగా వులిక్కిపడి అతడు కళ్ళు తెరిచాడు. "త్రాగండి కాఫీ" అంది నీరజ.

సూర్యం కప్పును చేతిలోకి తీసుకుని ముఖం పైకెత్తి ఓ గ్రుక్కెడు కాఫీ నోట్లో పోసుకున్నాడు.

"అదేమిటండీ, కాఫీని మంచినీళ్ళలా తాగేస్తున్నారు!" విస్తుపోయింది నీరజ.

కప్పును టేబిల్‌పైకి జారవిడిచి సూర్యం అలాగే పైకి లేచాడు. కుడ్యానికి అలంకారప్రాయంగా అమరివున్న పెద్దసైజు ఛాయా చిత్రాన్ని చూస్తూ ముందుకు నడవసాగాడు. "సౌభాగ్యవతి జానకి."

పటంక్రింద ఎవరు వ్రాశారో గాని, ఆ అక్షరాలు ముత్యాల్లా మెరిసిపోతున్నాయి.

"మీ వాలకం చూడనూ చూడనూ నాకు మతిపోతోందండీ బాబూ! అది మీ అమ్మగారి ఫోటో. ఈ రోజు కొత్తగా అందులో ఏం కనబడిం దేమిటి?" అంది విస్మయంతో నీరజ.

సూర్యం దిక్కులు తోచనివాడిలా నీరజ మాటలు విన్నాడు. మళ్ళీ ఛాయా చిత్రాన్ని చూచాడు. మేడ మెట్ల దగ్గరికి దూకాడు. మరుక్షణాన మేడపైన గదిలో వున్నాడు.

* * *

"పట్నాల్లోనైతే కాలం విద్యుల్లతలా పరుగులు తీస్తుంది. పల్లెటూళ్ళలో అంచనడకలు నడుస్తుంది. ఊళ్ళో మూడు నెలల వేసవి సెలవులు మూడు యుగాల్లా గోచరించాయి. పదిగంటలకల్లా స్నానంచేసి సుష్టుగా అన్నంతిని నిగనిగలాడే నీరెండలో టెంకాయ తోపు దగ్గరికి నడుస్తుంటే ఎప్పుడెప్పుడు మంచంపైన వాలిపోదామా అనిపించేది. చల్లటినీడలో పడుకొని పుస్తకం తెరిస్తే మనసు ఎక్కడెక్కడికో వుచ్చులు తెంచుకుని ఎగిరిపోయేది. ఎందుకో అర్థంకాని కాలేజి చదువులు, ఉన్నా వుడినా హృదయాన్ని కదిలించలేని విద్యార్థుల సాహచర్యాలు, రుచిగానే వున్నా నాలుగు పూటలు వరుసగా తినేసరికి ముఖం మొత్తే రంగమ్మ భోజనం, ఈ తలపుల చిట్టచివర జానకి! వల్లమాలిన ఆత్మవిశ్వాసం, అతిక్రమించిన అమాయకత్వం

లాంటి నిరుపయోగకరమైన ఆయుధసామగ్రితో జీవిత రణరంగంలో నిస్సంశయంగా ప్రవేశిస్తున్న నిస్సహాయ జానకి! ఏమైవుంటుందో జానకి!

ఏమో! నాకు తెలియదు. మూడు నెలలుగా ప్రతిరోజూ తపాలావాడికోసం ప్రతీక్షించాను. వచ్చాడు. వెళ్ళిపోయాడు. జానకి దగ్గరనుంచి మాత్రం వుత్తరంలేదు.

నా చదువుకోసం నాన్నగా రప్పటికే ఐదారువందలు అప్పుచేసి పెట్టారు. ఇంకా మూడేళ్ళు చదువుకోందే నా చదువుకు రాణింపులేదు. అత్తగారింటినుంచి వచ్చే ఆడబిడ్డలకు సారెసారెకూ సారెలుపెట్టి పంపాలి. అప్పు చేయడానికి మాత్రం యింకా బోలెడన్ని అవసరా లున్నాయి. కాని ఒక్క బాండులోనైనా పదిరూపాయలు చెల్లువేయ గల అవకాశం కనుచూపు మేరలో కనిపించడంలేదు. సమయానికి మా నాన్నగారికొక మార్గాంతరం స్ఫురించింది. ఆయన నన్ను పెళ్ళిళ్ళ మార్కెట్టులో పెట్టారు. తెలివి, చదువు, అందం మొదలైన నా యోగ్యతల్ని గురించి పరిచితులద్వారా బంధువుల ద్వారా ప్రచారం చేశారు. ఏతత్ఫలితంగా నా కో సంబంధం వచ్చింది. అమ్మాయి యింకా చిన్నపిల్ల. నా చదువు కిక వాళ్ళే పెట్టుబడి పెడ్తారు. పెళ్ళి ఒక సంవత్సరం తరువాత జరిగినా ఫరవాలేదు. ఈ షరతులతో కాబోయే నా వివాహానికి యిటు మా నాన్నగారికి, అటు అమ్మాయి తండ్రికి ఒప్పందాలు కుదిరాయి.

రేపు కాలేజి తెరువబోతున్నా రనగా ఈరోజు మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలకు అనంతపురంలో దిగాను. రంగమ్మ హోటలు స్టేషనుకు చేరువలోనే వుంది. రైల్లో కూచుని నరాలు పట్టుకపోయిన కాళ్ళ నీడ్చుకుంటూ రోడ్డువెంబడి నడుస్తున్నాను. జరుగుతున్నది ఎండాకాలం కాకపోయినా ఎండ నిప్పులు చెరిగిపోస్తోంది. గడచి పోయిన వేసవిలో సైతం ఇలాటి మండుటెండలులేవు. పైగా మే నెల పొడుగునా ముసురుబట్టి జడివానలు కురిశాయి. చైత్రవైశాఖాలు వసంత మనుకుంటాము. కొన్ని చెట్లు చైత్రం రాకముందే చిగు

రిస్తాయి. కాలమనే పట్టకంలో ఋతుధర్మాలే వక్రీభవనం చెందు తున్నాయి. ఇక మానవస్వభావాలమాటేమిటి!

"బాగున్నావా నాయనా!" అంది రంగమ్మత్త నేను కనపడగానే.

"ఏదో, యిలా వున్నాను" అంటూ నేలపైన చతికిల పడ్డాను.

రంగమ్మ యిచ్చిన స్వాగతం నాకు రుచించింది గాదు. మరి కొంత ఆప్యాయంగా ఆమె నన్ను పలకరించి వుండవలసింది. ఒకటి రెండు నెలల తర్వాత మనిషి కనబడితే రంగమ్మ అతనికి స్వాగత మిచ్చేతీరేవేరు. గబగబా అతని దగ్గరకువచ్చి,కనుగుడ్లు పెద్దవి కాగా నిలువునా పరిశీలిస్తూ "ఇదేమిటయ్యోయ్! బాగా చిక్కిపోయావే" అనో, "ఉర్లగడ్డలా ఊరిపోతున్నావే అల్లుడా! పెళ్ళి తలపెట్టుకో గూడదూ" అనో నవ్వుతూ పరామర్శించడం రంగమ్మ అలవాటు. నాకలాటి మర్యాద జరగలేదు. జరక్కపోయినందుకు కాదు నా చింత. రంగమ్మ కెందుకో నాపైన కినుక గలిగింది. కారణమేమిటి? అదే నా ఆలోచన.

హాల్లో భోంచేస్తున్నవాళ్ళు ఒక్కొక్కరుగా లేచిపోయారు. రెండో బంతికి నేనొక్కణ్ణి మాత్రం మిగిలాను. హోటల్లో కొత్తగా చేరిన అబ్బాయిఒకడు వడ్డిస్తున్నాడు. రాత్రి భోజనానికి వంకాయలు తరు క్కోడం కోసం కత్తిపీట పైన కూర్చుంటూ రంగమ్మ ఒకసారి నన్ను తీక్ష్ణంగా చూచి "మట్టి గుర్రాన్ని నమ్మి గోదావరిలో దిగ గూడదు" అంది.

సుమారుపాటి పిడుగొకటి తలపైన పడినట్టయింది నా పని. అన్నం తింటున్న విషయం కూడా మరచిపోయి తెల్లబోతూ రంగమ్మ కేసి చూడసాగాను.

"ఒక సంవత్సరంపాటు ఆ యింట్లో వున్నావు. వాళ్ళు నిన్న క్కడే తినమన్నారు గూడా! నువు వాళ్ళకి అంతగా కావలిసిన వాడి వయ్యావు. ఈ ప్రపంచకంలో వాళ్ళకు మగదిక్కంటూ వుంటే నువ్వొక్కడివే! ఐతే నువు చేసిన పనేమిటి?"

"ఏం చేశాను?" నిజానికి నేనేమీ తప్పుచేయలేదు. కాని నే

నెందుకో భయంతో వణికిపోతున్నాను. బహుశా ఆ క్షణాన నా ముఖం పాలిపోయి వుంటుంది.

"ఇంకేం చేయాలి? ఆ ముసలావిడ ప్రాణం గుటుక్కు మన్నప్పుడు నువు రావలసింది! పాపం, ఆ పిల్ల ఏం చేస్తుంది? పైగా వట్టి మనిషి గూడా గాకపోయె!"

"ఏమిటీ!"

నా ఆకతాయితనాన్ని అవహేళన చేస్తున్నట్టుగా ఓసారి తేలిగ్గా నవ్వి "ఏమిటో నీకే తెలియాలి బాబూ! మాకేం తెలుస్తుంది?" అంది రంగమ్మ.

"నాకేం తెలియదు" అన్నాను. అనడమేమిటి, వీధిలోకి వినిపించేటట్టు అరిచాను. అది స్వగృహం కాదు. అయివుంటే ఆ రోషంలో నేను అన్నాన్ని నలుమూలలకు వెదజల్లేవాణ్ణి. నా కంత కోపం తెప్పించినవాళ్ళపైకి టంబ్లర్ గిరవాటు వేసివుండేవాణ్ణి.

"నీకేం తెలియదూ? నువ్వే పాపమూ ఎరుగవూ?" నిలదీసి ప్రశ్నిస్తోంది రంగమ్మ.

"అవును నాకే పాపమూ తెలియదు. కావలిస్తే తినబోతున్న అన్నాన్ని చేతబట్టుకుని ప్రమాణం చేస్తాను" అన్నాను.

రంగమ్మ విచిత్రమైన మనిషి. ఒక క్షణంలో ఆవిడ కోపం నాపైన అసహ్యంగా మారిపోయింది."తప్పు చేయకపోతే నీ కెందుకు కోపం వస్తుంది? దోషం నీలో లేకపోతే నానోట మాట వచ్చీ రాక ముందే నువ్వెందుకు ప్రమాణకాలకు దిగుతావు?"

ఇదేం కుతర్కం! రంగమ్మకు నే నేం సంజాయిషీ చెప్పుకోగలను? ఎలా చెబుతే ఈమెకు నమ్మకం కలుగుతుంది? లోకులు కాకులు. ఆ కాకులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న మనిషి రంగమ్మ. రంగమ్మ 'కాఁ కాఁ' అంటోంది. ఇక కాకులన్నీ అరుస్తాయి. నా చెవులు చిల్లులుపడిపోతాయి. నేను వినలేను. నేను భరించ లేను. వినలేక ఆ బాధను భరించలేక నే నేం చేయగలను?

విస్తరిలో అన్నాన్ని అలాగే వదిలిపెట్టి పైకిలేస్తూ"నువ్వేమో

మంచిదానివనుకున్నాను. నువ్వు గొడ్రాలివి. నీకు కొడుకులుంటే వాళ్ళపైన ఎవరైనా యిలాటి నీలాపనిందలు వేసి వుంటే, అప్పుడు నాబాధ నీకర్థమై వుండేది" అంటూ తొట్లో చెయి కడుక్కున్నాను.

"ఇంతమాత్రం నా కొడుకై తేనా? ఇటూ అటూ నాలుగు లెంప కాయలు వాయించి రెండు నెలల క్రితమే ఆ పిల్లను వాడికి ముడిపెట్టి వుండేదాన్ని."

వీధిమెట్లు దిగుతూ ఆ మాటలు విని ఆగాను. ఇక రంగమ్మతో వాదించి లాభంలేదు. తల వంచుకుని మెల్లగా వీధిలోకి వచ్చేశాను.

నడుస్తున్నాను గాని గమ్యస్థానమేదీ! మనసిచ్చి నా మాటల్ని అర్థం చేసుకోగలిగిన వాళ్ళెవరున్నారు? ఒక్క జానకి తప్ప! అప రాధం చేయనూ చేసి, అవదూరు నాపైన పడుతుంటే వులక్కుండా పలక్కుండా పరిణామాలకోసం ఎదురు చూస్తున్న జానకి! ఈ జాన కిని ఏం చేసినా పాపంలేదు. పెళ్ళి పెటాకులూ కావలసినవాణ్ణి. నలు గురిలో తల ఎత్తుకుని తిరగవలసిన వాణ్ణి. తనని తోబుట్టువుగా తప్ప మరొక దృష్టితో చూచిన పాపాన పోనివాణ్ణి.నన్నిలా నగుబాట్ల పాలు చేసి నాలుగుగోడలమధ్య కూచుంటుందా జానకి? సత్యాన్ని వెలిబుచ్చ వలసిన అవసరం కలిగినప్పుడు దాన్ని ప్రకటించకుండా మౌనంగా వుండడం కన్నా ఘోరమైన అపరాధం లేదని జానక్కి తెలియదు కాబోలు. అడుగుతాను. నిలదీసి అడుగుతాను. నే నసమర్థుణ్ని గాను. సత్యమేదో కక్కించి ఈ లోకుల నోళ్ళు మూయడం నాచేతనౌను.

ఈ నిర్ణయానికి వచ్చినప్పుడు పట్టణంలో ఏ భాగంలో వున్నానో నాకు తెలియదు. తరువాత అయిదు నిమిషాలకు "జానకీ, జానకీ" అని పిలుస్తూ తలుపు దబదబా బాదేస్తున్నాను.

ఇరుగుపొరుగు వాళ్లు కొందరు అప్పుడే నా రాకను పసిగట్టే శారు. నా తెంపరితనానికి విస్తుపోతూ నోళ్ళు నొక్కేసుకుంటున్నారు. కళ్ళతోనే నన్ను గురించి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

తలుపు మెల్లగా తెరుచుకుంది. లోపల ప్రవేశించాను. కళ్ళు పైకెత్తి జానకిని చూడ్డానికి మన సొప్పుకోడంలేదు. పెడముఖంతోనే నడవలోకి వెళ్ళి మంచంపైన కూచున్నాను.

"ఊరినుంచి ఎప్పుడొచ్చావన్నయ్యా?"

అప్రయత్నంగా తల పైకెత్తి జానకివైపు చూచాను. ముఖంలో కాంతిలేదు. విరిసీ విరియని వేయిరేకుల పద్మానికి కాడదగ్గర కాటు పడింది. ఆ కాటు లోకానికి కనపడ్డంలేదు. కాని పువ్వు వాడి పోతుండడం మాత్రం లోకం రూక్షవీక్షణాలతో చూస్తోంది. కడ కది వాడి వత్తై శుష్కించి నశించిపోడాన్ని గూడా లోకం నిర్లిప్తంగా చూడ గలుగుతుంది.

కూలిపోయిన రాజప్రాసాదంలో ఏపుగా పెరుగుతున్న బొంత జెముడు పొదలా జానకి హృదయంలో ఆవేదనలు చెలరేగుతున్నాయని ఎవరికి తెలుసు? వానలులేక బీటలువారిపోయిన మాగాణి పొలంలా ఆమె మనసు వికలమైపోతోందని ఎవరికి తెలుసు? లేదంటే ఆమె అడుసులో కాలువేసిందని అందరూ తెలుసుకున్నారు. ఆమె పతితురాలై పోయిందని చెవులు కొరుక్కున్నారు.

"మధ్యాహ్నం బండికొచ్చాను. నేరుగా హోటలుకు వెళ్ళి భోంచేసి వస్తున్నాను."

"అన్నం తిన్నట్టు కనపడ్డం లేదే!"

"తినాలనే కూచున్నాను. కాని తీరా మారా తినలేక పోయాను."

"ఎందుకూ?"

"ఎందు కేమిటి? మీ అమ్మ చనిపోతే ఓ కార్డు ముక్క వ్రాయడానికైనా ఓపిక లేకపోయిందా జానకీ నీకు? అవసరం లేనప్పుడు వారాని కో వుత్తరం వ్రాసేదానివి. ఏమిటో మరి! ఆడ వాళ్ళ మనస్తత్వా లెవరికి అర్థమౌతాయి?"

"నేను మునుపటిలా వున్నానా అన్నయ్యా? లేదు. చెడి పోయాను. ఇప్పుడు నేనేం చేసినా లోకానికి తప్పుగానే కనిపిస్తుంది. అందుకనే జాబు వ్రాయలేదు."

జానకి యింత స్పష్టంగా తప్పొప్పులు తేల్చి మాట్లాడి వేస్తుందని నే ననుకోలేదు! ఆమె అపరాధం చేయడంలో ఎంత ధైర్యం

ప్రదర్శించిందో దాన్ని ప్రకటించడంలోనూ అంతే ధైర్యం ప్రదర్శిస్తోంది.

బయట వడగాడ్పు యింకా తగ్గలేదు. ఐనా యింట్లో చల్లగా వుంది. ఎండలో కాగికాగి బరువెక్కిన తల నాకు తెలియకుండానే మంచంకోడుపైకి ఒరిగిపోయింది. కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచనలో పడ్డాను; నేను జానకిని తీవ్రంగా మందలించాలనుకున్నాను. ఏదీ! ఎప్పుడు మందలించాను? లేదంటే ఆమె జాబు వ్రాయకపోవడం ఒక నేరంగా ఎత్తి చూపించగలిగాను. ఆమె జాబు వ్రాసివుండి సెల వుల్లో నేనొకసారి యిక్కడికి వచ్చివుంటే ఆ సంఘటనలవల్ల లోకుల అనుమానం మరింత బలపడివుండేది. ఇక జానకితో నాకు అవినీతికరమైన సంబంధముందని లోకులనుకుంటున్నా రంటే అందుకు బాధ్యత జానకిదిమాత్రమే కాదు. నేనీ యింట్లో ఏడెనిమిది నెలలు అద్దెకున్నాను. కాని నేనద్దెకున్నానని ఎవరనుకున్నారు? నా ప్రవర్తన హద్దులు మీరింది. అప్పట్లో జానకినీ,నన్నూ చూచిన వాళ్ళు ఎంతవరకైనా వూహించుకోడానికి అవకాశముంది. వాళ్ళ కలాటి అవకాశం యివ్వడంలో జానకి దెంత తప్పో, నాదీ అంత తప్పే! నిజం యిలావుండగా జానకిని నేనేమని మందలిస్తాను?

జానకి యిప్పుడు వట్టిమనిషి కాదు. రంగమ్మ చెప్పివుండక పోయినా ఈ విషయం నా కీపాటికి తెలిసివుండేది. ఇప్పుడు జానకి లజ్జాభిమానాలు వదలి, తన నీ స్థితికి తెచ్చినవాడెవడో లోకానికి ప్రక టిస్తే నే నీ పద్మవ్యూహంనుంచి బయటపడగలను. కాని తమ అను మానాలు, ఆధారాలు మరొకవిధంగా వుండగా ఆ సత్యాన్ని లోకం తర్క వితర్కాలు లేకుండా నమ్మేస్తుందని నమ్మక మేమిటి? నేనూ, జానకీ కూడబలుక్కుని ఈ అపనిందను మరొకడి తలపైన రుద్దు తున్నామని వాళ్ళనుకుంటే?

"లేచి ముఖం కడుక్కో అన్నయ్యా! నాలుగు మెతుకులు ఎంగిలిచేద్దువుగానీ" అంది జానకి దగ్గరగా వస్తూ.

"నీకు జ్ఞాపకముందా జానకీ! ఆనాడు నేను బల్ల గుద్దినట్టు

చెప్పాను" అంటూ లేచి కూచున్నాను. మానవుల కింత మంచితనం పనికిరాదు. మనుషుల్లో పశువు లుంటారు. వాళ్ళు తేనెపూసిన కత్తుల్తో తడి గొంతుకలు కోస్తారు."

"నిజమే అన్నయ్యా!" అంది జానకి. ఆమె కంఠం గద్గదిక మైపోయింది. "మోసపోయాను. తప్పకుండా పెళ్ళి చేసుకుంటా నన్నాడు. నేను గనుక ఒప్పుకుంటే దుర్వ్యసనాలన్నీ వదులుకుంటా నన్నాడు. ఇలా మోసం చేస్తాడని నాకు తెలియదు."

నే నా క్షణాన వూరుకోవలసింది. ఒకప్పుడు ఉచితానుచితాలు ఎరగకుండా నోరు జారవిడవడం నాకే కాదు. మానవులందరికీ పరిపాటి. అసలే అగ్నిజ్వాల, అందులో నే నాజ్యం పోశాను.

"ఇలా మోసం జరుగుతుందని నా కాదినుంచీ తెలుసు జానకీ! ఆ రోజు ఉదయం నేను లేచి పెరట్లోకి వచ్చాను. 'అదోలా వున్నా వే'మని పలకరించావు. 'రాత్రి నాకు పిచ్చిపట్టిం'దన్నాను. నువ్వు 'దెయ్యం పట్టలేదుగదా' అన్నావు. అప్పుడే అందామనుకున్నాను, ఆ పట్టే దెయ్యమేదో నిన్నే పట్టిందని. కాని అనలేదు."

"మన కెందుకని వూరుకున్నావు గదూ?" సూటిగా ప్రశ్నించింది జానకి.

"అవును" అన్నాను.

"నిజమే, నీ చెల్లెలై వుంటే నువ్వా క్షణంలోనే సరిదిద్దుకునే వాడివి. మక్కెలు విరగదన్ని గదిలో వేసి తాళం వేసేవాడివి. నే నెవతెని? నే నేమైపోయినా నీ కేం చింత? ఈ లోకంలో న్యాయ మింతే అన్నయ్యా! అదీ యిప్పుడే తెలిసింది."

నాకు నిజంగానే పిచ్చి పట్టిందేమో ననిపించింది! ఒక గంట క్రితం నా దృష్టిలో జానకి దోషి. కాని యింతలోనే వ్యవహారం తల క్రిందులైంది. నేను ముద్దాయినైపోయాను. జానకి నా మీద నేరం ఆరోపిస్తున్నది.

"అదంతా యిప్పు డెందుకన్నయ్యా! నువ్వు ఖేదించేద్దువు గాని లే!" అంది జానకి.

లేచి ముఖం కడుక్కొని గదిలోనికి వెళ్ళి పీటపైన కూచు న్నాను. అన్నం వడ్డిస్తూ అంది జానకి: "అమ్మకు పదిరోజులు జ్వరం కాసింది. నాలుగురోజులు ఒంటిమీద స్మారకం లేదు."

"మం దిప్పించలేదూ?" అన్నాను.

"డాక్టరొచ్చాడు. రెండు సూదులు వేశాడు. గుణం కనిపించ లేదు. పెదవి విరిచి వెళ్ళిపోయాడు. జ్వరం వచ్చిన కొత్తలో అమ్మ 'చంద్రానికైనా జాబు వ్రాయకూడదా జానకీ' అంది."

"ఏమన్నావు?"

"ఎవ రొచ్చి మాత్రం చేసే దేముందని వూరుకున్నాను. ఇక రెండు రోజుల్లో స్మారకం తప్పిపోతుందనగా అమ్మ నన్ను దగ్గరకు రమ్మంది. మంచంపైన కూచోమంది. నా తలను రొమ్ము కానించు కుని 'ఈ లోకంలో ఎలా బ్రతగ్గలవు జానకీ' అని అడిగింది. 'దేవు డున్నాడులే అమ్మా' అన్నాను. రాత్రులు బొత్తిగా నిద్రపట్టేది కాదు. ఏ వేళకంటే ఆవేళకు లేచి పాలు త్రాగించేదాన్ని. ఓపిక వున్నంత వరకూ గ్రుక్కెడు గ్రుక్కెడుగా పాలు మ్రింగింది. ఆ తర్వాత పోసిన పాలు యిట్టే వచ్చేసేవి. ఓ రోజు రాత్రి తెల్లవారుఝామున లేచి కుంపట్లో పాలుకాచి మంచం దగ్గరకు తీసుకెళ్ళాను. అమ్మ వులకలేదు, పలకలేదు. చనిపోయింది."

జానకి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. "అమ్మేకాదు జానకీ! మన మందరమూ చనిపోవలసిన వాళ్ళమే" అంటూ లేచి చెయ్యి కడు క్కొన్నాను! జానకి విస్తరి తీసుకెళ్ళి పెరట్లో పారవేసి లోపలికి వస్తోంది.

"ఒకసారి నేను వాసుతో మాట్లాడి చూస్తాను జానకీ" అన్నాను, నడవలోంచి ఆకాశంవైపు చూస్తూ.

జానకి రెండు క్షణాలు ద్వారం దగ్గర ఆగింది. తర్వాత మౌనంగా వంటగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. ఆ పరిస్థితిలో మౌనంగా గాక మరొకవిధంగా జానకి ఎలా అంగీకారాన్ని వెలిబుచ్చ గలుగుతుంది?

తలుపు తీసుకుని చరచరా వీథిలోకి వచ్చేశాను. వాసుదేవ మూర్తి ప్రత్యేక నివాసగృహాన్ని నేనొకటి రెండుసార్లు చూచాను. కాని అతడు యింటిపట్టున పడివుండే మనిషికాదు. అదృష్టవశాత్తూ ఆ రోజు సాయంత్రం యింటి దగ్గరే కనిపించాడు. చూచి చూచి దాన్ని యిల్లని పేర్కొనడం బాగుండదు. అది పాశ్చాత్యుల అర్ధ రాత్రి క్లబ్బులాటిది. హాలునిండా గ్రీకు దేవతల నగ్నశిల్పాలు. గోడలకు చవకబారు మంగలిషాపుల్లో వుండదగిన బూతు చిత్రాలూ వున్నాయి. వాసును ఒంటరిగా కలుసుకోవాలనుకున్నాను. ఆ అవ కాశం మాత్రం లభించింది కాదు. మిత్రులతో కలిసి అతడు 'మీనాఫ్' ఆడుతున్నాడు. నన్ను చూడగానే జూదగాళ్ళలో ఒకడు "ఆడ్డానికి వచ్చావా" అని అడిగాడు. "కాదు, ఆయనతో మాట్లాడ్డానికి వచ్చాను." అంటూ వాసును చూపించాను. నా కేసి విచిత్రంగా చూచి "నాతో మాట్లాడాలా?" అన్నాడు వాసు. అవునన్నాను. "ఇక్కడే మాట్లాడవచ్చు" అన్నాడు. "ఎంతోసేపు పట్టదు. అయిదు నిమిషాలు. ఆ గదిలోకి వెళ్దాం." అన్నాను. వాసు నాలుగాటలు ఆడి, మళ్ళీ పైకి లేచాడు. గదిలో కూచుని చెప్పవలసిన విషయం సంగ్ర హంగా చెప్పేశాను. కావ్యానంతరం ఫలశ్రుతిలా ఆడవాళ్ళని నమ్మించి మోసగించడం చాలా సులభమనీ, కాసుకు కొరగానివాడు గూడా ఆలాటి పనిని నిర్విఘ్నంగా నెరవేర్చగలడనీ, చేసిన తప్పును సరిదిద్దుకోడం యిహపరాలకు రెంటికీ మంచిదనీ నచ్చజెప్పబోయాను. "ఆ అమ్మాయి తరపున వకాల్తాపుచ్చుకోడానికి నీకూ, ఆవిడకూ వున్న సంబంధ మేమిటో తెలుసుకోవచ్చా?" అన్నాడు వాసు. ఐదు నిమి షాలసేపు ధారాపాతంగా అతడు మాట్లాడిన మాటల్లో సభ్యప్రపంచం వినదగిన మాటేదైనా వుంటే యిదొక్కటే: మనిషికి సౌశీల్యం అవసర మన్న మూల సిద్ధాంతంలోనే నమ్మకంలేనినాడు అంత కన్నా మెరుగ్గా మాట్లాడ్డం సాధ్యంకాదేమో!

తిరిగి వస్తున్న నాకు గదిలోనుంచి పకపకలు, వికవికలు

వీడ్కోలిచ్చాయి. బరువుగా అడుగులు వేసుకుంటూ చీకటి గుయ్యారాల్లా వున్న వీథుల్లో నడుస్తున్నాను. ఇంటికి వెళ్ళి నేను జానకితో ఏం చెప్పాలి? ఆశ చాలా మొండిది. ఎలాటి విషమ పరిస్థితుల్లోనైనా అది నే నున్నానని పైకి పొడసూపుతుంది. నా వేడికోలును అతడు మన్నిస్తాడనీ, తన బ్రతుకు తోటలో వసంతాలు వెల్లివిరిసే అవకాశం లేకపోలేదనీ ఆశిస్తుంటుంది జానకి! ఈ ఆశాజ్యోతి గూడా ఆరిపోతే ఆమె బ్రతు కేం గావాలి?

ఇల్లు చేరుకునేసరికి గంట ఎనిమిదిన్నరయింది. ఆపాటికి జానకి మూల ముసుగుపెట్టుకుని కంటికి కడివెడుగా ఏడుస్తూంటుందని నే ననుకున్నాను. కాని నా అంచనా తారుమారయింది. గదులన్నిటిలోనూ దీపాలు వెలుగుతున్నాయి. నడవలో చాప వేసుకుని జానకి అద్దంముందు ముస్తాబు చేసుకుంటోంది. కురులు నున్నగా దువ్వి సొంపుగా జడ అల్లుకుని సిగనిండుకూ మల్లెపూలు పెట్టుకుంది. కళ్ళకు కాటు కద్దుకుంది. ఈమె నేను రెండుగంటలక్రితం చూచిన జానకి కాదు! ఇప్పు డామెముఖం విచారమేఘాచ్ఛన్నం కాదు. అలాగని ఆ ముఖంలో నాకు మరేభావమూ ద్యోతకం కాలేదు. అది చిత్రాతిలా నిర్వికారంగా వుంది.

"ఏమైం దన్నయ్యా నువ్వు వెళ్ళినపని?" తనకు తానుగా జానకే ప్రశ్నించింది.

"పండుకాదు జానకీ! కాయే" అని నిట్టూర్చాను.

"ఇలా అవుతుందని నాకు తెలుసు" అంది జానకి.

కొండలు పిండిజేసి అలసిపోయిన వాడికిలా నా కా రాత్రి ఎక్కడలేని నిద్ర వచ్చింది. ఎప్పుడు మంచంపైన మేను వాల్చానో, ఎప్పుడు నిద్రపట్టిందో నాకు తెలియదు. ఉన్నట్టుండి ఎవరో తట్టిలేపి నట్లు మేల్కొన్నాను. వెన్నెల పాలార కాస్తోంది. ఇంట్లో చీమ చిటుక్కుమనడం లేదు. దాహంతో నాలుక పిడచకగట్టుకపోతోంది. "జానకీ, జానకీ" అని పిలిచాను. బదులులేదు. జానకి ఎక్కడ పడు

కున్నట్టు? గది తలుపు తెరచి చూచాను. చాప ఖాళీగావుంది. నా గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తాయి. చేజేతులా జానకిని మృత్యుదేవతకి అప్పగించిన పాపంనుంచి నే నెలా తప్పించుకోగలను? ఇటూ, అటూ చూచాను. వీధిలోకి పోదా మనుకున్నాను. వీధి తలుపుకు వేసిన గడియ వేసినట్టేవుంది. ఐతే జానకి పెరట్లోకి వెళ్ళిం దన్న మాట! నాలు గంగల్లో పెరట్లో పడ్డాను. బావికి పది బారల్లో ఓ గంగరావిచెట్టు వుంది. జానకి చెట్టుక్రింద నిలబడి శూన్యంగా కొమ్మలకేసి చూస్తోంది.

"ఇంత రాత్రివేళ యిక్కడేం చేస్తున్నావ్ జానకీ?" అన్నాను. కాదు ఆక్రోశించాను.

"అది కాదన్నయ్యా! నే నొకమాట అడుగుతాను. నేను బ్రతికి మాత్రం లాభమేముంది చెప్పు?" అంది జానకి.

"లాభ నష్టాల బేరీజులు నాకు తెలియవు జానకీ! ఈ ప్రాణాలు మనం సంపాదించుకున్నవి గావు. ప్రాణాల్ని ధారపోయడానికి మనకు హక్కులేదు."

"బ్రతికితే లోకం నవ్వుతుంది."

"కాని చస్తే లోకం ఏడవదు. బాగుపడితే కళ్ళజూడని, చెడి పోతే చేరదీయని గుడ్డిలోకంతో మనకు ప్రసక్తిలేదు."

"నువ్వు పిచ్చివాడివి అన్నయ్యా!" అంది జానకి.

"నాకు కాదు జానకీ! ప్రపంచానికి పిచ్చి. మనం అన్నా చెల్లెళ్ళలా ప్రవర్తిస్తే ప్రపంచం ఏమనుకుంది? ఏమైనా సరే, జానకీ, నేను లోకుల్ని లక్ష్యపెట్టను. ఈ క్షణంనుంచీ నువ్వు నా చెల్లెలివి. ఎన్ని కష్టనష్టా లెదురయినా నీకు నేను బాసటగా నిలుస్తాను. ఐతే నువ్వొకమాట యివ్వాలి."

"మాటా అన్నయ్యా?"

"అవును. ఏ పరిస్థితుల్లోగానీ నువ్వు ఆత్మహత్యకు తలపెట్ట గూడదు."

జానకి పెదవులపైన హాసరేఖ ఒకటి స్పష్టాస్పష్టంగా భాసించింది. ఆకసంలో చందమామ కడ్డువస్తున్న దూదిపింజల్లాంటి మబ్బులు అప్పటికప్పుడే తేలిపోతున్నాయి. పూచిన సంపంగితో పెరడంతా గుబాళిస్తోంది. ఇద్దరమూ ఇంటి లోపలికి వెళ్ళాము. జానకి గదిలో పడుకుంది. శృంఖలాలు తెగిపోయి బంధవిముక్తి పొందిన ఖైదీకిలా నాకు నిశ్చింతగా నిద్రపట్టింది. నిద్రపోతుండగానే తెల్లవారి ప్రొద్దు ఏడెనిమిది బారలెక్కింది. నేనే ఆలస్యంగా నిద్ర లేచానను కుంటే జానకి యింకా నిద్రపోతోంది. లేపి "నిన్న సాయంత్ర మెప్పుడో తిన్న తిండి జానకీ! కడుపులో కొక్కులు తవ్వుతున్నాయి" అన్నాను. జానకి ఆదరాబాదరా గిన్నెలూ చెంబులు కడుక్కు రావడానికి పెరట్లోకి వెళ్ళింది........

*   *   *

"బాబుగారూ, బాబుగారూ!"

"ఏం, ఏమొచ్చింది?" అన్నాడు సూర్యం.

"ఆ ముసలాడు మిమ్మల్నొకసారి చూడాలంటున్నాడు" అన్నాడు రాముడు.

"ఎందుకూ?" అంటూ సూర్యం గది తలుపు తెరిచాడు.

"ఆ మాట చెప్పడం లేదు. అసలు మన యింటికి వచ్చినప్పటి నుంచి వాడికి ఒంట్లో బాగులేనట్టుందండీ! మందూ, మాకూ లేదేమో ఈనాటికి రోగం ముంచుకొచ్చేసింది."

"ఇప్పుడు నాకు తీరికలేదు. వీలైతే రేపుదయం వచ్చి చూస్తానని చెప్పు" అని సూర్యం తలుపు వేసేయబోయాడు.

"నాన్నా, నే నొస్తున్నాను" అంది మేడ మెట్లపైనుంచి పాప.

"వద్దు. క్రిందికి వెళ్ళిపో. రాముడూ! పాపను తీసికెళ్ళు" అన్నాడు సూర్యం.

"ఉహూ. నేను క్రిందికెళ్ళను. అమ్మ నీ దగ్గరి కెళ్ళమంది" అంటూ పాప పైకొచ్చేసింది.

"అమ్మాయి 'గడ్డంతాత ఏమయ్యా'డని అమ్మగార్ని వేధిస్తోంది బాబూ! అందు కామె మిమ్మల్ని అడగమన్నట్టుంది" అన్నాడు రాముడు.

"సరేసరి! అందరికీ ఆ ముసలాడి గొడవే కావలిసి వస్తోంది గాని, నువు పాపని తీసుకెళ్ళు. నాకు పనుంది" అన్నాడు సూర్యం.

రాముడు పాప నెత్తుకుని క్రిందికి వెళ్ళిపోయాడు.

* * *

"జానక్కి నవమాసాలు నిండాయి. హాస్పిటల్లో చేర్చాను. సుఖప్రసవం జరిగింది. మగబిడ్డ. తల్లినీ, బిడ్డనూ చూడ్డానికి చాలా కొద్దిమంది వచ్చారు. వాళ్ళల్లో రంగమ్మ ఒకతె. "నీ కాపురాన్ని నిలబెట్టింది నేను" అని రంగమ్మ జానకితో సగర్వంగా చెప్పుకుంది. బిడ్డను చేతుల్లోకి తీసుకుని ముక్కూ, మొగమూ పరీక్షగా చూచి "బిడ్డ అంతా చంద్రం పోలికే" అంది. నేను నవ్వాను. జానకి నవ్వ లేదు. ముఖాన్ని పమిటచెరగులో కప్పుకుని దుఃఖోద్వేగాన్ని దాచుకో డానికి ప్రయత్నించింది.

ఊళ్ళో వున్న నాన్నగారికి కబురెలా అందిందో గానీ, ఆయన రామబాణంలాంటి వుత్తరం వ్రాశారు. "నువ్వు చేసిన ఘనకార్యాన్ని గురించి ఎంతో సంతోషించాను. ఇప్పటికైనా బుద్ధి తెచ్చుకుని నువ్వీ జాబుచేరిన తక్షణం వచ్చి యిల్లు చేరుకుంటే మంచిది. లేకుంటే నేను తండ్రినీ గాను, నువ్వు కొడుకువీ కావు."

కాలేజీలో సెకండ్ టెర్మ్ జీతం కట్టవలసిన వ్యవధి దాటిపో వస్తోంది. చేతిలో పైసాలేదు. ఫీజు చెల్లించకపోతే పేరు తీసేస్తారు.

కాలుగాలిన పిల్లిలా యిల్లు, కాలేజి, హాస్పిటళ్ళమధ్య తిరుగుతున్నాను. జానకి నా వాలకాన్ని పసిగట్టి "ఏమిటన్నయ్యా! హోటల్లో భోజనం సరిపడంలేదా?" అంది.

"భోజనం సంగతికాదు జానకీ! చదువు మానేసి ఏదైనా వుద్యోగంలో చేరదామనుకుంటున్నాను." అన్నాను.

"ఎందుకూ?"

"ఎందుకేమిటి? డబ్బు అవసరంగదా!"

"చదువు మానేస్తే నామీద ఒట్టే అన్నయ్యా! ఆరు నూరు గానీ, నూరు ఆరుగానీ నువు చదువు మానుకోగూడదు. అమ్మ నాకి చెయిను మిగిల్చిపోయింది. దీన్ని తీసుకెళ్ళి అమ్మేయి. మూడొందల రూపాయలు చేతికొస్తాయి. ఈ సంవత్సరం గడిచిపోతుంది. ఆ తరువాత దేవుడున్నాడు. అంతగా అవసరమైతే ఉన్న పొలంలో కొంతకు కొంత అమ్మేస్తే సరిపోతుంది" అంది జానకి.

"నీ నగల్నీ, నీ పొలాన్నీ అమ్మి చదువుకోమంటావా జానకీ! అవిగూడా లేకపోతే నీగతీ-నీబిడ్డ గతీ ఏం కావాలి?" అన్నాను.

"వీడు నాబిడ్డని నేననుకోడం లేదన్నయ్యా! వీడికి నువ్వున్నావు, నేను లేను. లేదులేదంటే వీడు పాలు మరచిపోయేంతవరకైనా నేను బ్రతుకుతానో, బ్రతకనో."

"అలా అనకు జానకీ! నేను వినలేను" అంటూ ముఖం మరోవైపుకు త్రిప్పుకున్నాను. కాని ఏ సంఘటనకు సంబంధించిన మాటనయితే నేను వినలేకపోయానో, అదే సంఘటనని రెండేళ్ళు తిరక్కముందే కళ్ళారా చూడ్డం తటస్థించింది. ఆ రెండేళ్ళ యిహ జీవనంలో నేను జానకిలో జానకిని చూడలేదు! మూర్తీభవించిన వైరాగ్యాన్ని చూచాను.

* * *

ఆరోజు పూర్ణిమ. ఐనా నాకు అమావాస్య. ఉదయగిరిపైన అరుణరాగం అలముకుంటోంది. జానకి అస్థిపంజరంలా మంచాన్ని అంటిపెట్టుకుపోయివుంది. నేను బాబు నెత్తుకుని మంచం ప్రక్కన నిలబడ్డాను. జానకి నన్ను తలగడదగ్గర కూర్చోమంది. కూచున్నాను. తన తలను పైకెత్తి నా ఒడిలో పెట్టుకోమంది. "అన్నయ్యా! మనం బాబు కింకా పేరుపెట్టలేదు. ఏమని పిలుస్తావు?" అంది.

"ఏమని పిలవమంటావు జానకీ" అన్నాను.

"మానాన్నగారి పేరు సూరయ్య. బాబుని సూర్యనారాయణ అని పిలుస్తావా అన్నయ్యా?"

"పిలుస్తాను జానకీ! తప్పకుండా పిలుస్తాను."

కొంతసేపు మౌనం. మళ్ళీ జానకి నోరు తెరిచింది.

"అన్నయ్యా! నువు తప్పక పెళ్ళిచేసుకుంటావు గదూ!"

ఏం చెబుతాను నేను! మునిపళ్ళతో పెదవి గట్టిగా కొరుక్కుంటూ సజలనయనాలతో జానకిని చూస్తున్నాను.

"ఇంకొక్క మాట మాత్రమే అన్నయ్యా!...."

"చెప్పు జానకీ" అన్నాను.

"నాకు తెలుసు, వాసు కెప్పటికైనా బుద్ధొస్తుంది. అతగాడు ఆ స్తిని గుల్లచేసేస్తాడు. చిప్ప చేతికొస్తుంది. అప్పుడు మనిషిగా మారుతాడు. అందాకా నువ్వతణ్ణి క్షమించొద్దులే అన్నయ్యా! అప్పుడైనా అతణ్ణి క్షమించవూ?"

"ఇదేం విచిత్రమైన కోరిక జానకీ! ఈ ప్రపంచంలో అతణ్ణి నీకంటె ద్వేషించవలసిన వాళ్ళెవరూ లేరు. నువ్వే అతణ్ణి క్షమిస్తున్నావు. ఇక నాదేముంది?"

బాబును తన దగ్గర పడుకోబెట్టమంది జానకి. శక్తి వున్నంత వరకూ శుష్క హస్తాలతో వాడి ఒళ్ళంతా నిమిరింది. క్రమక్రమంగా

ఆమె కళ్ళు మూసుకపోయాయి. నేను గదిలోకి వెళ్ళి పళ్ళరసం తెచ్చాను. బలవంతాన నోరు తెరచి రెండు గుక్కలు త్రాగించాను. మూడో గ్రుక్కకు జానకి తేలకళ్ళు వేసింది.నోరు బిగుసుకపోయింది. నా చేతిలోనుంచి గ్లాసు టంబ్లరు క్రింద పడి ముక్కలయింది.

జానకి చనిపోయింది!

జానకి జీవితం ఒక విషాదగీతం! కాని అది ఆపాత మధుర మైన విషాదగీతం. వింటుంటే ఏదో అనిర్వచనీయమైన విషాదానుభూతి కలుగుతుంది. కాని ఎంతసేపు విన్నా యింకా వినాలనే వుంటుంది.

కథ అయిపోయింది సూర్యం! జానకి చనిపోయి యిరవై యెనిమిదేళ్ళు కావస్తున్నాయి. నీకిప్పుడు ముప్పైఏళ్ళు.

బి. యల్. చదువు పూర్తిచేసి పెళ్ళిచేసుకున్న కొత్తలో ఓసారి నేను అనంతపురం వెళ్ళాను. ఒకానొక మారుమూల హోటల్లోనుంచి బయటికొస్తూ వాసు కనిపించాడు. మనిషి చిక్కిపోయాడు. కళ్ళు లోతుకుపోయాయి. పాదాలదగ్గర చిరుగులు పడ్డ పైజామాపైన మాసిన పొట్టిచేతుల చొక్కా వేసుకున్నాడు. పెదవులమధ్య బీడీ కాలిపోతోంది.

ఒక స్నేహితుడి ద్వారా తెలిసింది, వాసు ఆస్తిపాస్తులన్నీ పేకాటలో, త్రాగుడులో, మిగిలిన దుర్వ్యసనాల్లో కర్పూరంలా హరించుకపోయాయని!

ఓసారి తిరుపతినుంచి ధర్మవరానికి ప్రయాణం చేస్తున్నాను. కదిరిస్టేషనులో రైలు యింజనుకు నీళ్ళుపోసుకోడానికి పదిహేను నిమిషాలపాటు ఆగింది. మసకమసకగా సంజచీకట్లు క్రమ్ముకుంటున్నాయి. ప్లాటుఫారంపైన బీడీలు, సిగరెట్లు, ఆకులూ వక్కలూ అమ్ముకుంటూ ఒకడు నడుస్తున్నాడు. బాగా పరకాయించి చూచిగాని గుర్తుపట్టలేక పోయాను. గడ్డం పెరిగివుంది. గుండీల్లేని చొక్కాలో

నుంచి బొక్కి రొమ్ము కనబడుతోంది. వెంట్రుక లప్పుడే నెరసి పోతున్నాయి.

నాలుగేళ్ళ క్రితం అనుకుంటాను. మండు వేసంగిలో ఒక మధ్యాహ్నం హిందూపురం బస్‌స్టాండులో చింతచెట్టు క్రింద నిలబడి బస్సుకోసం నిరీక్షిస్తున్నాను. ఒక వృద్ధుడుదగ్గరికి వచ్చి చేయి చాచాడు. "బాబూ! మొండివాణ్ణి" అన్నాడు. నిజమే. ఎడమచేయి మోచేతి వరకూ లేదు. కానీ కోసం జేబులో చేయివేస్తూ బిచ్చగాడి ముఖంలోకి చూచాను. జీబురు గడ్డంతో, చింకిపేలికల ఆచ్ఛాదనతో, క్రుంగి కృశించిపోయిన ఆ ఆకారంలో కలలో కనిపించినట్టు నాకు లీలా మాత్రంగా ముప్పై యేళ్ళనాటి వాసు కనిపించాడు.

"ఇదిగో-నీ పేరేమిటి?" అని అడిగాను.

వాసు నన్ను పోల్చుకున్నాడు. చాచిన చేతిని వెనక్కి తీసుకుని వెనుదిరిగి చూడకుండా బూడిద దుమ్ములో నడుస్తూ దూరంగా వెళ్ళి పోయాడు.

చివరిసారి ఎనిమిది గంటలకు కదలబోతున్న యాత్రాస్పెషలుకు రాహుకాలం వస్తుందని మనం యింటిదగ్గర అయిదున్నరకే బయలు దేరాము. నేనూ, మీ పిన్నీ కారులో వెనుక సీటులో కూచున్నాము. నువ్వు కారు డ్రయివు చేస్తున్నావు. నువ్వు చూచావో లేదో నాకు తెలియదు. కారు గేటు దాటుకుని రోడ్డులోకి రాబోతోంది. దారిప్రక్కన వాసు కాలపురుషుని కుంచెలో అనేక మార్పులకు లోనైన వికృత స్వరూపంతో మళ్ళీ నాకు కనిపించాడు....

*　　　*　　　*

కాగితాల్ని అలమారాలోకి విసరి సూర్యం తటాలున పైకి లేచాడు. తలుపు తెరచుకుని క్రిందికి పరుగెత్తాడు. మేడమెట్ల దగ్గర నీరజ ఎదురై "మీకోసం పైకొస్తున్నాను. మనం అనుకున్నంతా అయింది. హాస్పిటల్లోనుంచి యిప్పుడే ఫోను చేశారు" అంది.

"అదీ అయిపోయిందీ!" అంటూ సూర్యం కుప్పకూరలా వాలుకుర్చీలో కూలిపోయాడు.